

Handläggare
Filippa Eriksson

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2022-11-01

Ärendebeteckning
SBN 2022/0163

Samhällsbyggnadsnämnden

Detaljplan för fastigheten Domherren 6 (Esplanaden), Malmen, 2020-2248

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att genomförandet av detaljplanen inte kan antas medföra en sådan betydande miljöpåverkan att en miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning krävs.

Samhällsbyggnadsnämnden godkänner förslaget till detaljplan för samråd.

Bakgrund

Ägaren till Domherren 21 och 24 ansökte 2016 om planbesked som beviljades. År 2021 skedde en sammanslagning av fastigheterna till Domherren 6. Planarbetet påbörjades med ett startbesked 2020 och bedrivs som en intressentplan.

Planförslaget möjliggör cirka 6 nya bostäder. För att den tillkommande byggnaden ska tillföra och berika området samtidigt som det tar hänsyn till områdets kulturmiljö föreslås byggnadens position, höjd och till viss del utformning regleras enligt detaljplan. Byggnaden placeras i anslutning till brandgaveln på Esplanaden 16A ca 1,7 meter från gatuliv i linje med tandläkarvillan. För att tillåta den befintliga bebyggelsen vara framträdande regleras byggnadens position och höjd i detaljplan där den vidare delas den upp i tre höjder och två volymer för att ge ett nättare intryck.

Även befintlig bebyggelse inom fastigheten regleras med planbestämmelser för att skydda de höga kulturvärdena i området.

Behovet av parkeringsplatser gällande bil och cykel, för boende samt besökande, anordnas först och främst på innergården. Men på grund av platsbrist på innergården finns det möjlighet till andra lösningar i närområdet.

Detta anses som en rimlig konsekvens för att möjliggöra bostäder i så pass centralt läge.

Planområdet ligger på Malmen som utgör en del av Kalmar stadskärna enligt Kalmar kommuns översiktsplan. Förtätning i detta område ligger i linje med kommunens översiktsplan (2013) och den fördjupade översiktsplanen för Kvarnholmen (2011).

Filippa Eriksson
Planarkitekt

Bilagor

Planbeskrivning
Plankarta med bestämmelse
Undersökning om betydande miljöpåverkan
Illustrationskarta
Grundkarta
Fastighetsförteckning

Dagvattenutredning
Kulturhistorisk värdebeskrivning
PM. Fornlämningsområde
Bullerutredning

GRUNDKARTA INNEHÅLLSFÖRTECKNING

dnr: 2020-5885

GRUNDKARTA över
Domherren 6
Kalmar kommun

UPPGIFTER OM GRUNDKARTAN:
Utdrag ur Kalmar kommuns baskarta,
samt kontroll med nymätning.

Koordinatsystem SWEREF 99 16 30.
Höjdsystem RH 2000.

Samhällsbyggnadskontoret, Kalmar kommun
ansvarar ej för bifogade ledningar.

Upprättad på samhällsbyggnadskontoret,
verksamhet stadsingenjör 2022-08-15.

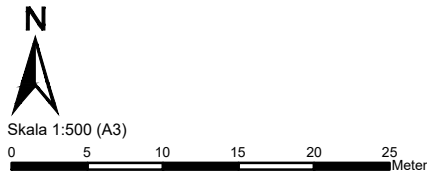
Ronny Liljesson
Kartingenjör

Atsuko Fujikura Carlsson
Kartingenjör

För planområdet gäller lagen om kulturminnen
(SFS 1988:950), vilket betyder att länsstyrelsens
tillstånd krävs för all byggnation och alla
andra markinslag.

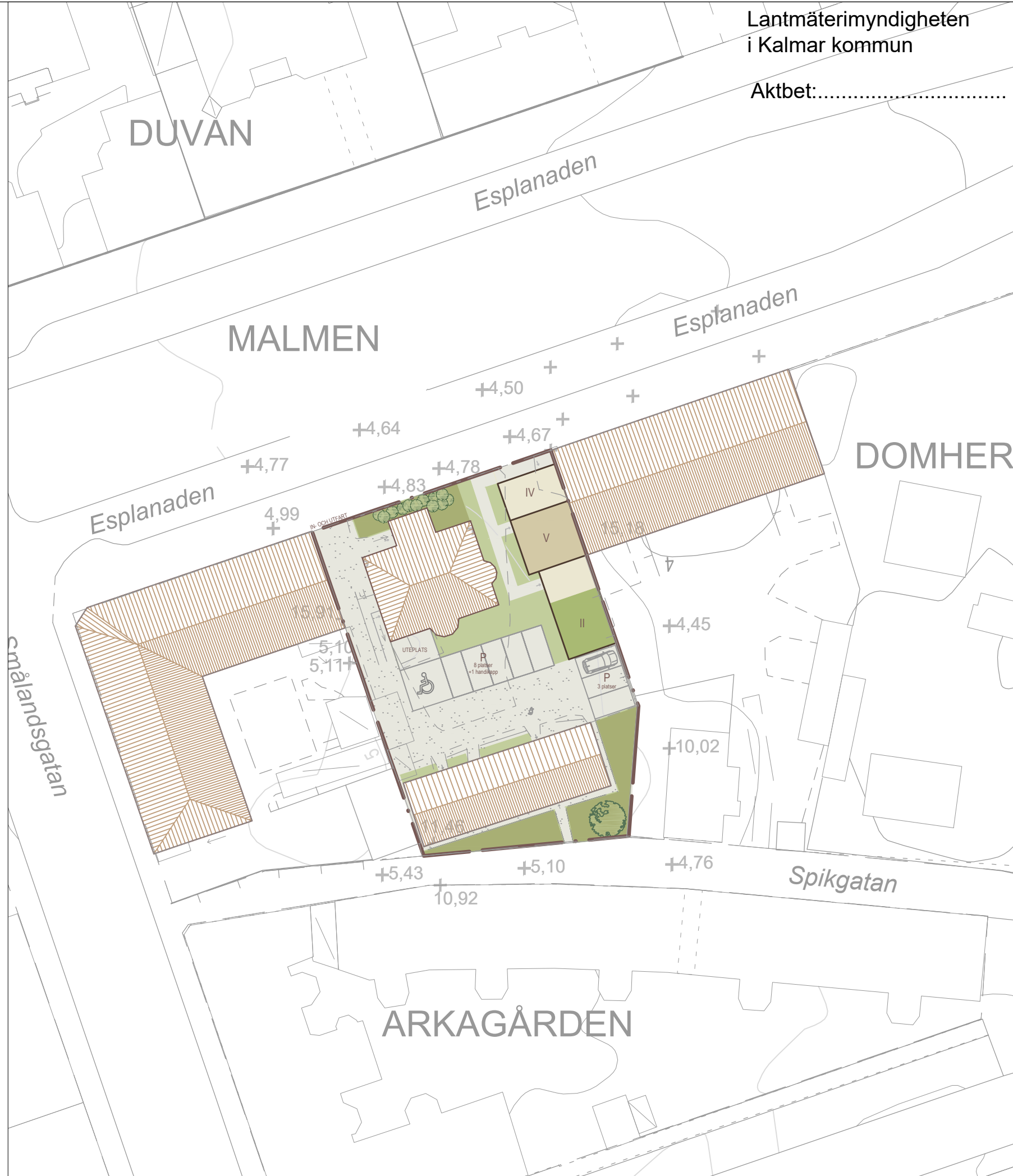
Grundkartans beteckningar

- Traktgräns
- Fastighetsgräns
- Rättighetsgräns
- Plangräns
- KVARNHOLMEN**
- 2:6 Traktnamn/kvartersnamn
- lg Fastighetsbeteckning
- sv 3D-Fastighetsbeteckning
- lr Servitut
- ga-1 Ledningsanläggning
- Gemensamhetsanläggning
- Bostadshus, fasadlinjen redovisad
- Bostadshus, takkonturen redovisad
- Uthus, fasadlinjen redovisad
- Uthus, takkonturen redovisad
- Byggnad i allmänhet, fasadlinjen redovisad
- Byggnad i allmänhet, takkonturen redovisad
- Skärmtak
- Transformatorbyggnad
- Elekåp
- Staket
- Stödmur/Kaj
- Höjdkurvor
- Mur
- Slänt
- Vattendrag/dike
- Järnväg
- Kantsten
- Cykellångväg
- Väggkant
- Portgång
- Anläggning under mark
- Ägostagsgräns
- Teleledning
- Eileddning
- Fjärrvärme
- Brygga
- Trappa
- Mark- och gatuhöjder
- Byggnadsdetalj
- Gatunamn
- Tjärhovsgatan**
- Lövträd
- Brunn
- Belysningsstolpe
- Elstolpe/telestolpe
- Miljöstation
- Fast formlämning
- Vatten/Damm/Bassäng
- Formlämning

Lantmäterimyndigheten
i Kalmar kommun

Aktbet:.....

Till planen tillhör:		Planbeskrivning	Undersökning MKB	Kulturhistorisk Värdebeskrivning	Trafikbulerutredning
		Illustrationsplan	Fastighetsförteckning	PM Kalmar läns museum	Dayvattenutredning
Detaljplan för Domherren 6					
SAMRÅDSHANDLING				Beslutsdatum	Instans
				Antagande	
Upprättad: 2022-08-31		Reviderad:		Laga kraft	
Filippa Eriksson Planarkitekt				Använd lagstiftning PBL (2010:900) jan 2015	
Diarienummer 2020-2248				Använda allmänna råd BFS 2014:5 - DPB 1	

Planbeskrivning

Detaljplan för fastigheten Domherren 6 (Esplanaden) Malmen, Kalmar kommun

Läge för detaljplan gällande fastigheten Domherren 6.

Samrådshandling

Planbeskrivningens innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	5
Bakgrund	5
Syfte med detaljplanen	5
Plandata	6
Planförfarande och tidsplan	7
Nuläge	8
Gällande detaljplaner	9
Socioekonomiska förutsättningar	10
Mark- och vattenförhållanden	10
Natur och kultur	11
Bebyggelse	15
Infrastruktur och trafik	19
Service	21
Teknisk försörjning	21
Störning och risk	22
Planförslag	30
Ändrade mark- och vattenförhållanden	30
Natur och kultur	30
Ny bebyggelse	31
Tillgänglighet och infrastruktur	36
Ny service	39
Förändring av teknisk försörjning	39
Behov av åtgärd mot störning och risk	39
Beskrivning av planbestämmelser	40
Genomförande och konsekvenser	44
Organisatoriska frågor	44
Fastighetsrättsliga frågor	44
Tekniska frågor	44
Ekonomiska frågor	45
Konsekvenser av planens genomförande	45
Tidigare ställningstaganden	46
Överkommunala beslut	46
Översiktsplaner	48
Kommunala program och beslut i övrigt	49

Planhandlingar

Planhandlingar består av:

- Plankarta med bestämmelser
- Planbeskrivning
- Illustrationsplan
- Undersökning om betydande miljöpåverkan
- Grundkarta
- Fastighetsförteckning

Till planen hör också:

- Kulturhistorisk värdebeskrivning
- PM Kalmar läns museum
- Bullerutredning
- Dagvattenutredning

Medverkande tjänstepersoner

Detaljplanen har upprättats av ATRIO Arkitekter i Kalmar i samråd med Samhällsbyggnadskontoret, Kommunledningskontoret och Lantmäterimyndigheten i Kalmar kommun.

Illustrationer av byggnaden i planhandlingarna baseras på ritningar upprättade av Mats Dahlström Arkitektkontor AB.

Filippa Eriksson

Planarkitekt, Kalmar kommun

Sammanfattning

Planförslaget skapar förutsättningar för centralt belägna lägenheter i Kalmar genom möjliggörandet av ett flerbostadshus på fastigheten Domherren 6. Planområdet ligger på Malmen som utgör en del av Kalmar stadskärna enligt Kalmar kommuns översiktsplan. Totalt möjliggör planförslaget 6 tillkommande lägenheter i ett attraktivt innerstadsläge med närhet till service, kultur och kommunikationer.

Vid reglering av den tillkommande bebyggelsen har hänsyn tagits till områdets kulturhistoriska och arkitektoniska värden. För att den tillkommande byggnaden ska tillföra och berika området samtidigt som det tar hänsyn till områdets kulturmiljö föreslås byggnadens position, höjd och till viss del utformning regleras enligt detaljplan.

Byggnaden placeras i anslutning till brandgaveln på Esplanaden 16A ca 1,7 meter från gatuliv i linje med tandläkarvillan. För att tillåta den befintliga bebyggelsen vara framträdande regleras byggnadens position och höjd i detaljplan där den vidare delas upp i tre höjder och två volymer för att ge ett nättare intryck. Vidare skiljs volymerna åt i gestaltning där volymen mot Esplanaden har en mer framträdande karaktär som möter gatans miljö och där volymen mot gården har en subtilare karaktär som möter gårdsmiljön. Byggnaden skapar och tillför ytterligare en årsring i staden.

Behovet av parkeringsplatser gällande bil och cykel, för boende samt besökande, anordnas först och främst på innergården dock med möjlighet till parkeringsavtal som förlägger parkeringsplatser på annan plats.

Kalmar kommun gör bedömningen att genomförandet av detaljplanen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan (se Undersökning om betydande miljöpåverkan). En Miljökonsekvensbeskrivning krävs därför inte. Relevanta miljöaspekter behandlas i planbeskrivningen.

Syftet med planen är att skapa förutsättningar för att kunna förtäta området med bostäder där nybyggnationen tar hänsyn till områdets befintliga kulturhistoriska och arkitektoniska värden.

Inledning

En planbeskrivning ska underlätta förståelsen för planförslagets innebörd och redovisa de syften och förutsättningar planen har. Planbeskrivningen ska också redovisa eventuella avsteg som gjorts från kommunens översiktsplan eller upprättat planprogram. I beskrivningen ska skälen till planens utformning och de bestämmelser som valts motiveras.

Planbeskrivningen har ingen egen rättsverkan utan ska vara vägledande vid tolkning av detaljplanen.

I planbeskrivningen används benämningen ”Planförslag”. Det innebär att planen beskriver förslag till möjlig utveckling. Efter att detaljplanen vunnit laga kraft gäller planförslaget.

Bakgrund

Fastighetsägaren till då Domherren 21 lämnade 2016-07-04 in en ansökan om planbesked för att komplettera bebyggelsen på fastigheten med ett nytt bostadshus mot befintlig brandgavel på Esplanaden 16A.

I ett yttrande till planbesked 2016-10-03 föreslog Samhällsbyggnadskontoret att ge ett positivt svar till sökanden angående förfrågan om att pröva ny detaljplan för Domherren 21 men där också dåvarande fastighet Domherren 24, med samma fastighetsägare, skulle innefattas.

Beslut om start av detaljplan gällande fastigheterna Domherren 21 och 24 gavs 2020-11-03.

Därefter har en sammanslagning av fastigheterna skett med nuvarande benämning Domherren 6.

Syfte med detaljplanen

Syftet med planen är att skapa förutsättningar för att kunna förtäta området med bostäder där nybyggnationen tar hänsyn till områdets befintliga kulturhistoriska och arkitektoniska värden.

Plandata

Planområdet bestående av fastigheten Domherren 6.

Fastigheten Domherren 6 (före detta fastigheterna Domherren 21 och 24) tillhör stadsdelen Malmens sydöstra del, mellan Esplanaden och Södra vägen. Fastigheten är utpekad som en del av stadskärnan i översiktsplanen där kvarteret omgärdas av gatorna Esplanaden, Norra vägen, Spikgatan och Smålandsgatan.

Planområdet är privatägt och har en areal på cirka 1255 m².

Planförfarande och tidsplan

Det finns två planförfarande som kan användas vid framtagandet av en detaljplan, standard och utökat. Standardförfarandet kan användas om planförslaget

- är förenligt med översiktsplanen,
- är förenligt med länsstyrelsens granskningsyttrande,
- inte är av betydande intresse för allmänheten,
- inte i övrigt är av stor betydelse och
- inte antas medföra en betydande miljöpåverkan

Om alla godkänner planförslaget i samrådet kan ett begränsat standardförfarande användas. Då behöver inte förslaget ställas ut för granskning utan kan antas direkt efter samrådet.

Om något av kriterierna för standardförfarande inte uppfylls ska ett utökat förfarande användas.

Detaljplanen följer planprocessen för detaljplaner som påbörjas efter 1 januari 2015 enligt så kallat standardförfarande. Plankartan är utformad enligt Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan.

Tidsplanen förutsätter att inkomna synpunkter under remisskedan eller nya förutsättningar under planprocessens gång inte föranleder omfattande revideringsarbete. Planens preliminära tidsplan:

Nuläge

Planområdet bestående av fastigheten Domherren 6.

Fastigheten domherren 6 är belägen i kvarterets västra del. Fastigheten och planområdet innehåller idag tre enskilda byggnader uppförda vid olika tidpunkter: ett flerbostadshus i söder, jugendvillan i norr och en garagebyggnad placerad på innergården i väster. Fastighetens byggnader skapar tillsammans med omkringliggande miljöer en innergård där ytorna både består av hårdgjord yta samt grönyta. Innergården har främst betydelse för de boende på fastigheten och har en lummig karaktär. Fastighetens höga miljöskapande karaktär bidrar till kvarterets brokiga och sporadiska framvuxna karaktär. Fastigheten Domherren 6 är ett mycket tydligt exempel på stadsdelen Malmens bebyggelseutveckling.

I norra delen av fastigheten finns en jugendvilla uppförd 1909 ritad av J Fred Olsson. Idag används byggnaden som tandläkarmottagning och bostad, även kallat ”tandläkarvillan”. Villan är unik och identifieras som ett stycke ”esplanadvillaarkitektur” som i några fall finns exemplifierad längs pampiga gator likt Esplanaden. Den är ombyggd, främst interiört, 1936 samt 1981 då tandläkarmottagningen tillkom. Arkitekturen är tidstypisk och har idag en välbevarad exteriör.

I södra delen av fastigheten finns ett flerbostadshus byggd 1880-1890 och som vetter mot Spikgatan. Byggnadstypen är enkel och tidstypisk men sällan bevarad. Flerbostadshuset är troligen den först bebyggelsen på fastigheten som vid tidpunkten även hade en angränsande gata i öster vid namn Kyrkogårdsgatan. År 2003 har byggnadens vindsvåning byggts till och idag innehåller huset 9 lägenheter.

På innergårdens västra del finns ett gårdshus från 1928 som tidigare har varit bilgarage. År 1981 byggdes garaget om till soprum men står idag förhållandevis tomt. Bygganden är ritade av samma arkitekt som jugendvillan. I anslutning till gårdshuset i söder finns ett väderskydd för cyklar.

Innegården har främst betydelse för de boende på fastigheten och består av hårdgjord yta samt grönyta. Den hårdgjord ytan utgörs idag av parkering med tillhörande infart. I anslutning till södra fasaden på tandläkarvillan finns även en mindre stensättning och uteplats. Längs uteplatsen finns en rabatt som tillsammans med innergårdens två träd skärmar av mot parkeringen.

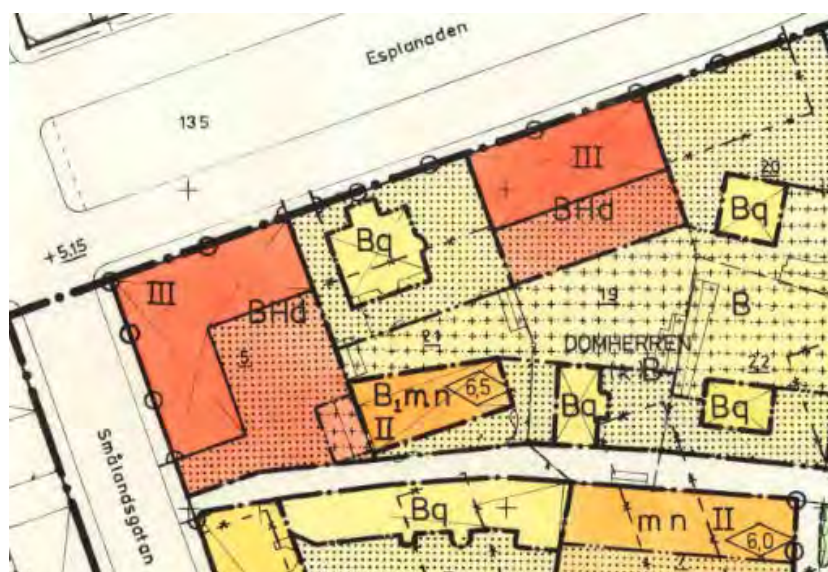
Grönytorna finns främst i anslutning till tandläkarvillan samt flerbostadshuset där innergårdens grönytor förtydligar jugendvillans karaktär. Grönytan i norr utgörs av en häck som bidrar till en rumslig karaktär i gatumiljön samt en inramande effekt på tandläkarvillan. Grönytan i anslutning till flerbostadshuset består av gräsyta och plantering. I planområdet sydöstra hörn står ett mindre träd likt de två på innergården.

Boendeparkering lokaliseras längs med östra sidan av planområdet där in- och utfart till Esplanaden sker i den nordöstra delen. Cykelparkeringsplatser tillhandhålls idag för de boende intill gårdshuset under ett väderskydd, 10 platser. Cykelparkering till verksamheten i villan tillhandahålls vid dess entré, 10 platser.

Inga kända verksamheter har funnits inom planområdet som gör att marken misstänks vara förorenad.

Inga kända fornlämningar finns inom planområdet. För planområdet gäller lagen om kulturminnen (SFS 1988:950), vilket betyder att länsstyrelsens tillstånd krävs för all byggnation och alla andra markningrepp.

Gällande detaljplaner

Detaljplan för del av Domherren 21, 0880K-I:396, 1981-11-06.

Fastigheten är i gällande detaljplan (Detaljplan för kvarteret Domherren, 0880K-I:396, 1981-11-06) planlagd för bostadsändamål. Den punktprickade marken får ej bebyggas. Korsprickade marken anger där uthus får och dylikt undantagsvis får uppföras. Enligt gällande detaljplanen är in- och utfart mot Esplanaden endast tillåten i fastighetens nordvästra del.

Tandläkarvillan i norra delen av planområdet är belagd med bestämmelsen **Bq** som syftar till bostäder med särskild miljöhänsyn där byggnadens yttre form och allmänna karaktär inte får förvanskas. Bestämmelsen **q** syftar till att i första hand bevara huset och i andra hand bevara dess läge, volym och karaktär i kvarteret.

Flerbostadshuset söder inom planområdet är planlagt för bostadsändamål där lägenhetsstorleken ej får överskrida 90 kvm **B₁**. Bestämmelsen **m** syftar till att byggnaden ska uppföras med avseende på allmän gestaltning och i huvudsak överensstämmer med kulturhistorisk värdefull bebyggelse på området. Inredd vind utöver angivet våningsantal är ej tillåten och regleras med bestämmelsen **n**. Högsta tillåtna byggnadshöjd uppgår till 6,5 meter där två våningar tillåts, angett i romerska siffror **II**.

Tillhörande planbeskrivning redovisar att den blandade bebyggelsekaraktären är typisk för stadsdelen. Malmen pekas ut som det område som kom att påverkas mest av Öhnellska stadsplanen 1867 där kvarterets ytterkonturer som skapades som än finns på plats idag. Kvarteret Domherren bedöms innehålla ett rikt mått av viktigt Kalmarhistoria, vilken på ett pedagogiskt sätt fortfarande går att utläsa i kvarteret. Stomindelningar och placering av byggnader förklarar delar av Kalmars tidigare utbyggnadshistoria.

Gårdshuset är från tiden 1880–90 och är uppfört enligt Öhnellska planens system, troligen med tillfart från Spikgatan.

Socioekonomiska förutsättningar

Stadsdelen Malmen är ett attraktivt bostadsområde med blandad bebyggelse från olika tidsepoker. Malmen är i översiktsplanen utpekad som ett område i innerstaden där många bor men även arbetar och är verksamma.

Tillgänglighet och trygghet

Avståndet till gröna rekreationsområden som Vänortssparken och Kalmar stadspark är cirka 270 respektive 500 meter.

Mark- och vattenförhållanden

Inga kända verksamheter har funnits inom planområdet som gör att marken misstänks vara förorenad. Närmast förorenad mark, på fastigheterna Arkagården 1 och 2 syd om aktuellt planområde, är angiven som ”Bilvårdsanläggning, bilverkstad samt åkerier” och ”Grafisk industri”.

Planområdet har en relativt jämn topografi och ligger 5 meter över nollpunkten (RH 2000). Den intilliggande innergården öster om planområdet är belägen

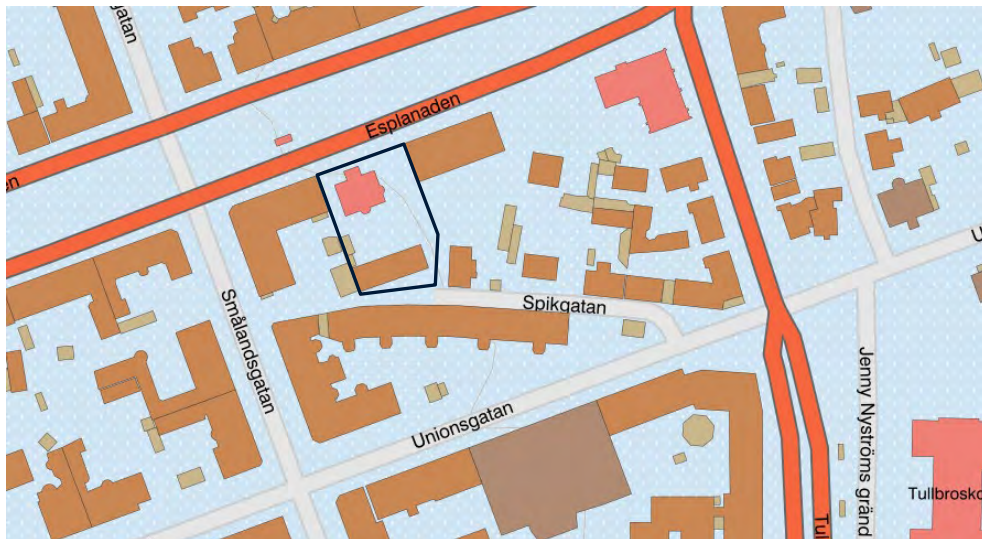

cirka 4,5 meter över nollpunkten där man har uppfört en stödmur med tillhörande staket för att hantera nivåskillnaden.

Domherren 6 är del av ett större område som är utpekad som ”flack morän och fyllningsmark” samt ”stadsmiljö” i Planeringsunderlag Kalmar som tillhandahålls av Länsstyrelsen. Vidare i kartmaterial från SGU 1:25000 – 1:100 000 anges sandig morän vara den jordart som återfinns inom planområdet.

Planområdet bedöms vara beläget inom normalriskområde för radon.

Planområdet ligger inom Kalmar kommuns verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten.

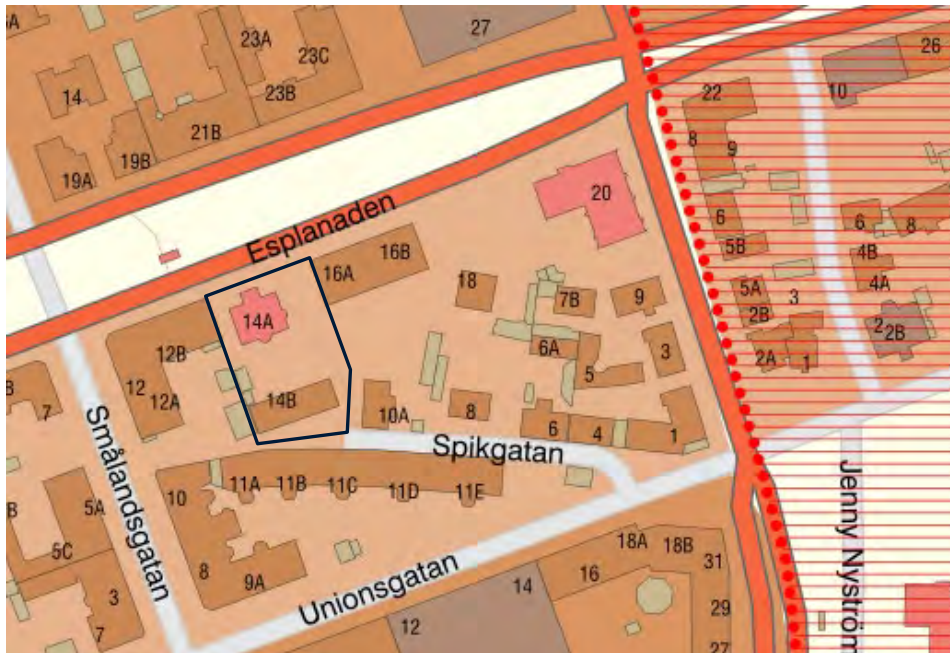

Utdrag från SGU 1:25000–1:100000 där sandig morän pekas ut som jordart för planområdet.

Natur och kultur

Riksintressen

Planområdet gränsar till riksintresse för kulturmiljö där Östra Malmen enligt Riksantikvarieämbetets publikation ”Riksintresse för kulturmiljövården” 2018-02-31 är angivet som en småskalig trähusbebyggelse och kvartersindelning ursprungligen tillkommen på 1600-talet i samband med etableringen på Kvarnholmen.

Utdrag från planeringsunderlag Länstyrelsen som visar området för riksintresse kulturmiljövård.

I planeringsunderlag från Länstyrelsen Kalmar län faller delar av fastigheterna under markerat område för Riksintresse 3 kap 9§ (Försvarmakten) som faller under påverkansområde för civil flygplats.

Utdrag från planeringsunderlag Länstyrelsen som visar området för riksintresse civil flygplats.

Fornlämningar

Planområdet ligger inom stadslager Kalmar 93:1 och ingår i fornlämning Raä 93 Kalmar socken. I området kan kulturlager påträffas från medeltid och 1500–1600-tal.

Enligt PM från Kalmar läns museum daterad 2020-12-15 återfinns det i närområdet rester efter S:t Gertruds kyrkogård. I anslutning till planområdet har det skett arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning år 2017 i Strömgatan. Då framkom inget daterande material.

Efter genomgång av historiska kartor i Kalmar läns museums arkiv har inga uppgifter om tidigare byggnader på platsen, eller äldre lämningar, påträffats inom planområdet. Det är trots detta inte helt säkert att det inte funnits några äldre lämningar som inte syns i kart- och arkivmaterialet. Enligt Kalmar läns museum är delar av marken närmast villan sannolikt urschaktad. Hur det är inne på parkeringsytan är svårare att bedöma.

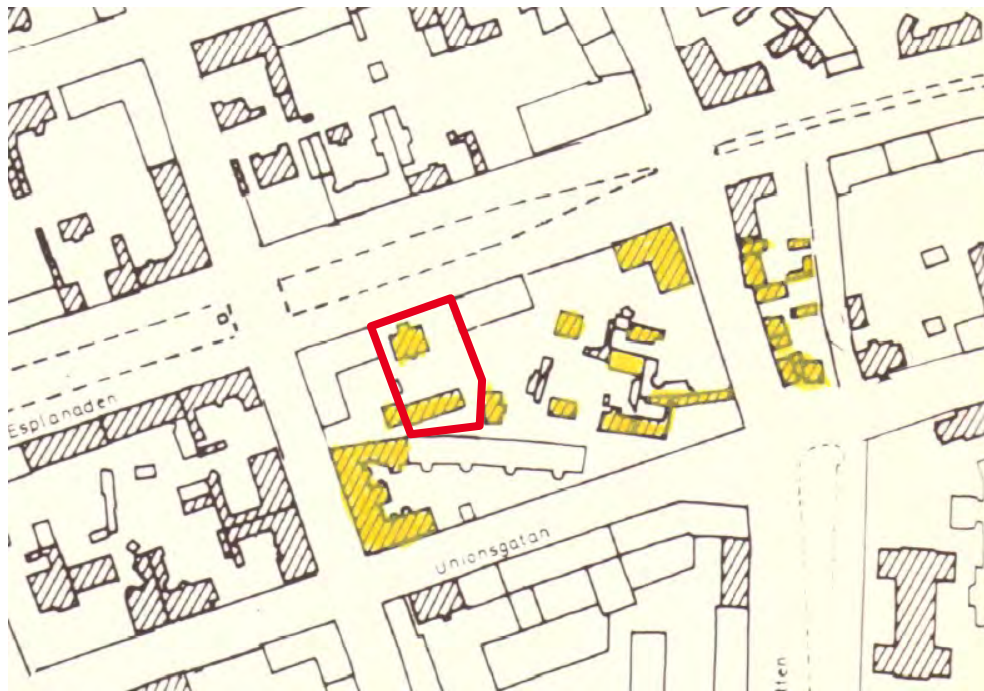
För planområdet gäller lagen om kulturminnen (SFS 1988:950), vilket betyder att länsstyrelsens tillstånd krävs för all byggnation och alla andra markingrepp.

Kulturhistoriska miljöer

Enligt Fördjupad översiktsplan för Kvarnholmen, där de östra delarna av Malmen ingår, går det att läsa att 1800- och 1900-talens bebyggelseutveckling speglar en viktig del i stadens utveckling och går framför allt att avläsa på Malmen och delar av Kvarnholmen. Tomtindelningar och placering av byggnader gör att man fortfarande kan läsa delar av Kalmars utbyggnadshistoria.

Tandläkarvillan och flerbostadshuset på fastigheten Domherren 6 finns utpekade i kommunens dokument Vålbevarade bebyggelsemiljöer, (Kommunfullmäktiges beslut 1980-09-29, §247), en sammanfattning av allmänna beslut och bestämmelser i miljö- och bevaringssyfte. Byggnaderna är markerade i gult som står för ”Byggnad som är q, m eller C-märkt i stadsplan.” Det raster som ligger på byggnaderna står för att bygganden ej bör rivas och innehar förbud mot rivning Vidare får bygganden ej förvanskas, vare sig genom arbeten på den, eller genom bebyggelse i grannskapet.

Utdrag från Välbevarade bebyggelsemiljöer som visar dåtidens bedömning av byggnaderna delvis inom fastigheten Domherren 6.

Enligt Kulturhistoriks värdebeskrivning utförd av Byggkult 2022-08-25 för fastigheten Domherren 6, har stadsdelen Malmens bebyggelse utvecklats främst från 1600-talet mitt och framåt. Området hade fram till dess till största del bestått av odlingslotter och åkerlyckor tillhörande stadens borgare. Kvarnar och annan enklare bebyggelse fanns också sedan tidigare.

Kvarteret Domherren bedöms vara ett av Malmens äldsta bebyggde kvarter. Inom och i anslutning till kvarterets finns några av Kalmars äldsta vägsträckningar. Spikgatan användes som väg till åkrar och kvarnar där dess läge kan sammanfalla med den yttre gräns för det fria skottfält som omgav gamla stadens befästningar. Idag utgör gatan gräns mellan kvarteret Domherren och Arkagården. Kyrkogårdsgatan, som lades igen på 1930-talet, anslöt från Spikgatan och löpte norrut genom kvarteret längs den västra sidan av den dåvarande muren till Sa Gertrudes kyrkogård som var i bruk fram till slutet av 1800-talet. Idag skönjas Kyrkogårdsgatans infart tack vare den äldre bebyggelsens placering och tomtgränser, då främst vid tomtgränsen mellan fastigheterna Domherren 6 och 23.

Domherren 6 år 1906. Karta: Kalmar kommunarkiv

Domherren 6 år 1918. Karta: Kalmar kommunarkiv

Domherren 6 år 2022. Karta: Lantmäteriet

Utdrag från Kulturhistorisk värdebeskrivning, Byggekult, 2022-08-25.

Kvarteret Domherrens nuvarande ytterkonturer är tillkomna i enlighet med Öhnells stadsplan från 1877. När 1874 års byggnadsstadga tvingade städerna att upprätta stadsplaner för sin utbyggnad resulterade detta för Kalmars del den Öhnellska stadsplanen från 1876. Denna plan rutade in ett vidsträckt område med kom endast till delvis genomförande. Den stadsdel som kom att präglas mest var Malmen. Utan större hänsyn till befintliga förhållande lades Esplanaden med dess tvärgator och kvarter ut. Kvarteret Domherren har än idag kvar sina ytterkonturer. Högt troligen har kvarterets ytterkonturer tidigare anor. Kvarteret Domherren bedöms innehålla ett rikt mått av viktig Kalmarhistoria, vilket på ett pedagogiskt sätt fortfarande går att utläsa i kvarteret.

Kvarteret idag består av varierad bebyggelse med fristående villor och flerbostadshus från olika tidsepoker. Främst återfinns bostäder i kvarteret men här finns även tandläkarmottagningar och skola. Flera av husen är uppförda under mitten eller i slutet av 1800-talet, ett par på 1910-talet. Längs Esplanaden finns flerbostadshus från första halvan av 1900-talet. Under 2010-talet har kvarteret förtätats med flerbostadshus i den östra delen.

Bebyggelse

Kvarteret Domherren består av en småskalig blandad bebyggelse med både sten- och trähus från olika tidsåldrar. Här finns större och mindre flerbostadshus, villor samt ett flertal lokaler för verksamhet.

På fastigheten finns en befintlig jugendvillan ritad av J. Fred Olson. Huset byggdes 1910 och byggdes om, främst interiört, år 1936 och 1981. Idag används det som bostad och tandläkarmottagning. På innergården finns ett gårdshus som tidigare var ett garage. Bredvid gårdshuset under ett väderskydd finns det 10

cykelplatser för de boende. På fastigheten i söder finns även ett flerbostadshus byggt år 1880–1890.

Planområdet sett från Esplanaden. Tandläkarvillan till höger i bild, brandgavel på Esplanaden 16A till vänster i bild.

Planområdet sett från innergårdens östra hörn, mot gårdshus och tandläkarvillan. Bakom planteringen finns uteplatsen.

Planområdet sett från innergårdens västra sidan. Gårdshus till höger i bild, flerbostadshuset i bakgrunden.

Spikgatan, vy mot öst. Flerbostadshuset till vänster i bild.

Bebyggelsen och dess värde på fastigheten beskrivs och utvärderas vidare i Kulturhistorisk värdebeskrivning utförd av Byggkult 2022-08-25. Fastigheten

Domherren 6 har en blandad äldre bebyggelse som till stora delar bedöms som välbevarad. Flerbostadshuset mot Spikgatan från slutet av 1800-talet är sannolikt fastighetens tidigaste bebyggelse. Byggnadstypen var en vanlig byggnadstyp i städerna vid tiden men finns idag sällan bevarad. Byggnaden har ett högt dokumentvärde som visar på stadsdelen Malmens ursprung som arbetarstadsdel och kontrasten till den på fastigheten något senare uppförda jugendvillan beskrivs som slående. Flerbostadshuset bedöms ha välbevarad exteriör. Dess placering bedöms vara mycket betydelsefull för gatumiljön mot Spikgatan och för kvarterets blandade karaktär. Enligt värdebeskrivningen markerar flerbostadshuset tillsammans med den äldre byggnaden på grannfastigheten Domherren 23, genom sin placering, dessutom infarten till den gamla, ej längre existerande Kyrkogårdsgatan.

Jugendvillan, uppförd 25 år senare efter flerbostadshuset, är enligt beskrivningen ett uttryck för den exklusiva ”esplanadvillaarkitekturen” som i några fall finns exemplifierade längs pampiga gator likt Esplanaden i Kalmar. Villan bedöms ha ett högt kulturhistoriskt värde genom sin tidstypiska arkitektur och till stora delar välbevarade exteriör, men bedöms också vara mycket betydelsefull för upplevelsen av kvarterets karaktäristiska brokighet. Villans fria läge och öppenheten runt omkring med inslag av trädgård beskrivs vara av stor vikt för upprätthållandet av dessa värden.

I värdebeskrivningen finns fastighetens tredje byggnad omnämnd. Garagebyggnaden på gården mellan de båda bostadshusen har genom sin välbevarade, enkla men tidstypiska arkitektur ett högt kulturhistoriskt värde. Den bedöms vara mycket betydelsefull för upplevelsen av gårdsmiljöns sammansatta äldre karaktär. Den här typen av garage från bilismens tidiga skede är även ett viktigt tidsdokument över hur bilen succesivt kom att påverka bebyggelsen i staden. Det markerar också villans högre status och bedöms förstärka liksom de öppna ytorna mellan husen, dess villakaraktär bland de övriga flerbostadshusen.

Den kulturhistoriska värdebeskrivningen sammanfattar fastigheten Domherren 6 som ett tydligt exempel på hur stadsdelen Malmen har utvecklat sin bebyggelse. För kvarteret Domherren är byggnaderna på fastigheten Domherren 6 oumbärliga för det långsiktiga bevarandet av dess sporadiskt framvuxna äldre karaktär. Även byggnaderna på angränsande fastigheter har höga kulturhistoriska värden varför fastigheten och byggnaderna ingår i ett område med i allmänhet höga eller särskilt höga kulturhistoriska värden. Byggnaderna, bortsett garaget, är sedan tidigare utpekade som bevarandevärd bebyggelse i 1986 års kartläggning.

Både jugendvillan och flerbostadshuset bedöms uppfylla kraven för särskilt värdefull bebyggelse som avses i plan- och bygglagen 8 kap 13§ - Förvanskningsförbud. Även garagebyggnaden bedöms inneha höga kulturhistoriska värden både som enskild byggnad och i sitt sammanhang. Varsamhetskraven i Plan- och bygglagen 8 kap 17§ bör därför särskilt beaktas.

Fastighetens samlade värdeskapande element

- Hur byggnaderna är placerade och förhåller sig till varandra där byggnaderna är uppförda i skilda sammanhang. Genom detta bidrar fastigheten med höga miljöskapande värden till kvarterets brokiga och sporadiskt framvuxna karaktär.
- Byggnadernas fristående placering.
- Innergårdens grönytor som förtydligar jugendvillans karaktär.
- Byggnadernas material. Till trots olika tillkomst år är materialen samstämmiga, även i förhållande till angränsande bebyggelse. Bland annat putsfasader och det röda lerteglet bidrar till byggnadernas samt fastighetens miljöskapande egenskaper, kvarterets och inte minst Esplanadens äldre karaktär.
- Byggnaderna form och volym. Begränsad skala och takform i mot gata i form av sadeltak eller brutet tak är viktigt för kvarterets karaktär.

Byggnadernas värdeskapande element

- Flerbostadshuset
  - Byggnaden har kontinuitets- och åldersvärde, byggnadshistoriskt, samhällshistoriskt och miljöskapande värde.
  - Byggnaden innehar värdeskapande detaljer likt: byggnadens långsträckta form och volym, placering, fasadmaterial med mera.
- Jugendvillan
  - Byggnaden har åldersvärde, arkitektoniskt-, byggnadshistoriskt-, socialhistoriskt- och miljöskapande värde.
  - Byggnaden innehar värdeskapande detaljer likt: form och volym, fristående placering, fasadmaterial med mera.
- Garaget
  - Byggnaden har byggnadshistoriskt, samhällshistoriskt och miljöskapande värde.
  - Byggnaden innehar värdeskapande detaljer likt: form och volym, fasadgestaltning och material med mera.

Infrastruktur och trafik***Gång- och cykelväg***

Planområdet angörs via Esplanaden i norr. Vägen är dubbelriktad med gångväg i norr samt gång- och cykelväg på södra sidan. Mitt i gatan utgörs av en esplanad med träd- och gräsplantering med möjlighet till att ta sig fram till fots och cykel.

Planområdet ligger på Södra Malmen som utgör en del av Kalmars stadskärna enligt Kalmar kommuns översiktsplan. Det finns goda kopplingar, både med cykel och till fots, in till centrum och centralstation.

Parkering

Totalt finns det idag 9 bilparkeringar på innergården fördelat på verksamheten och boende. För de boende finns idag väderskyddad cykelparkering på fastigheten, 10 platser placerade mellan flerbostadshuset och gårdshuset. Verksamheten har idag 10 platser för cyklar, placerade motsatt ingången till källare. Längs med Esplanadens båda riktningar återfinns allmän parkering.

Enligt kommunens parkeringsriktlinjer önskar man förtäta stadskärnan med nya flexibla lösningar på parkeringsefterfrågan där åtgärder för att minska bilnehavet och bilresor ska stimuleras. Kommunen bedömer att det i stadskärnan finns mycket goda alternativ till bil, dels i form av kollektivtrafik, dels med goda möjligheter för cykel och gång. I stadskärnan finns goda möjligheter till att samnyttja parkeringsplatser. Kraven på antalet parkeringsplatser för bil kan sänkas om förutsättningar skapas för hållbart resande. I dessa fall tillämpas så kallade flexibla parkeringstal där kommunen då kan tillåta en reduktion av bilplatser.

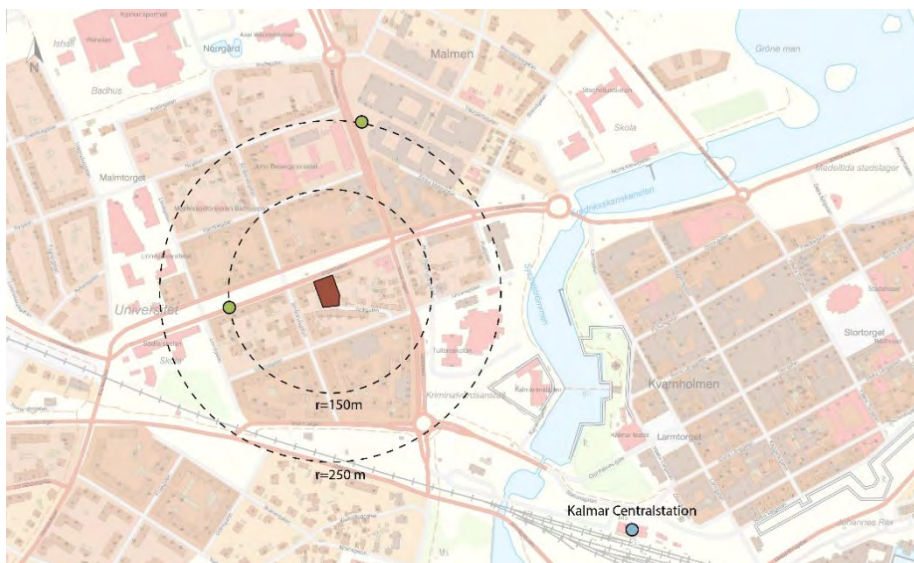
I övrigt gör kommunen bedömningen att gatuparkeringarna på Esplanaden och övriga vägnätet i närområdet är hårt belastat. Därmed är det inte önskvärt att belasta det ännu mer.

Kollektivtrafik

Föreslaget detaljplaneområde ligger faktiskt avstånd ca 750 meter till Kalmar centralstation där tåg, stadsbussar och landsbygdsbussar utgår ifrån.

Närmaste busshållplats är lokaliserad ett kvarter väster om planområdet, ca 150 meters avstånd. Busshållplatsen Rostad trafikeras ca var 30:e minut av linje 411 Skogsrådet – Djurängen – Oxhagen - Kalmar C.

Inom en radie av 250 meter finns busshållplatsen Malmen placerad på Norra vägen som trafikeras av flertalet stadsbussar.

Planområdet i rött i förhållande till kollektivtrafik.

Räddningsväg

Vid eventuellt utryckning för brandkår och räddningstjänst löses räddningsväg inom fastigheten. För utryckningsfordon finns det möjlighet att nå samtliga byggnader inom fastigheten både från gata och innergård.

Transporter

Inga transporter utöver bil kopplade till verksamhet och bostad återfinns. Idag sker in- och utfart i strid mot plan i östra delen av fastigheten.

Service

Fastigheten Domherren 6 har närhet till både offentlig och kommersiell service. Närmaste dagligvarubutik är en mindre närbutik i grannkvarteret. Till centrum är det ca 700 meter.

Till närmaste kommunala förskola, Kungsfågeln, är det cirka 200 meter. Lika långt är det till Montessoriförskolan Backsippan. Till närmaste kommunala grundskola, Vasaskolan (F–9), är det ca 700 meter och till friskolorna Södra skolan (6–9) och Västra skolan (7–9) är det 200 respektive 400 meter.

Teknisk försörjning

Vatten- och avlopp

Planområdet ligger inom verksamhetsområdet för kommunalt vatten. I områdets norra del finns en kommunal servispunkt för dagvatten.

Dagvattnet från denna del av planområdet avleds via kommunala dagvattenledningar till Systraströmmen, som ingår i är S n Kalmarsund vattenförekomst.

El

Inom planområdet nordöstra del återfinns en anslutningsservis. Innan byggnation sker inom planområdet måste servisen omlokaliseras.

Värme

De befintliga byggnaderna på Domherren 6 är anslutna till fjärrvärme.

Avfall

En god och rationell avfallshantering är ett viktigt allmänt intresse enligt Plan- och bygglagen. Lokalisering och utformning av bebyggelse och byggnadsverk ska alltså ske med särskild hänsyn tagen till möjligheterna att anordna avfallshantering. Avfallshanteringen måste uppfylla krav för tillgänglighet och arbetsmiljö. Storleken på utrymmet bestäms av storleken på och antalet kärl som behöver finnas i förhållande till hur många hushåll som ska nyttja utrymmet. Vidare finns det nationella riktlinjer för utformning av utrymmet, placering och antal kärl. För Kalmar kommun gäller även ”Föreskrifter om avfallshantering för Kretslopp sydost” 2021-01-01.

Idag ordnas avfallshantering för de boende och verksamheten i två stora 660-liters kärl i samband med befintlig infart, mot brandgavel Esplanaden 12C.

Avfallshantering tillhandahålls av Kretslopp sydost. Vid nybyggnation bedömer kommunen att det finns möjlighet att få skyltad lastplats längs Esplanaden.

Ledningar

Inga övriga ledningar återfinns idag på fastigheten.

Störning och risk

Trafik

Skyltad hastighet längs Esplanaden är idag 30 km/h.

En trafikmätning är gjord under oktober 2019 på Esplanaden (mellan Smålandsgatan-Norra vägen). För att uppskatta trafikmängd på längre sikt brukar Kalmar kommun anta att trafikmängden ökar med 1% per år.

Nedanstående siffror är hur trafikmängden beräknas vara år 2040 då trafikmängden ökar 1% år.

Trafikmätningen visar på följande:

Esplanaden (riktning österut)

ÅDT (år 2019)	2842
Tung trafik	6,1%
ÅDT (år 2040)	3500

Esplanaden (riktning västerut)

ÅDT (år 2019)	3131
Tung trafik	5,2%
ÅDT (år 2040)	3900

Buller

För nybyggnation av bostäder gäller Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader, med ändring SFS 2017:359. Riktvärdena i förordningen ska tillämpas i detaljplaneärenden, i ärenden om bygglov och i ärenden om förhandsbesked påbörjade från och med 2 januari 2015. Riktvärden tillåter att 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad kan uppnås. Riktvärdena tillåter också att 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan anordnas i anslutning till bostad.

För en bostad om högst 35 kvadratmeter gäller i stället att 65 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnadens fasad inte bör överskridas.

Om riktvärdet för ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad ändå överskrids bör minst hälften av bostadsrummen i en bostad vara vända mot en sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå inte överskrids vid fasad och minst hälften av bostadsrummen vara vända mot en sida där 70 dBA maximal ljudnivå inte

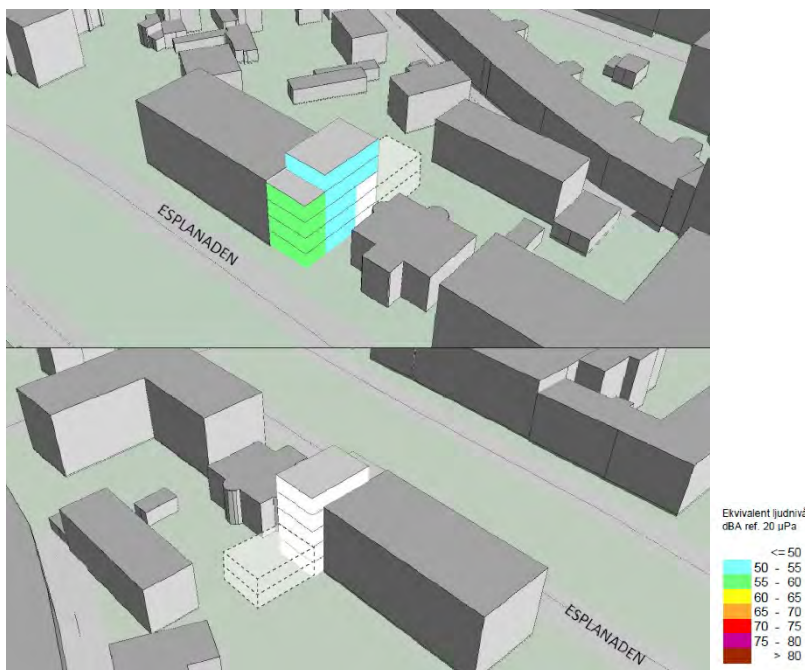
Datum
Upprättad 2022-10-31

Ärendebeteckning
2020-2248

23(51)

överskrids nattetid vid fasad. Om 70 dBA maximal ljudnivå på uteplats ändå överskrids får den göra det högst fem gånger per timme under perioden kl. 06-22 och då med högst 10 dB.

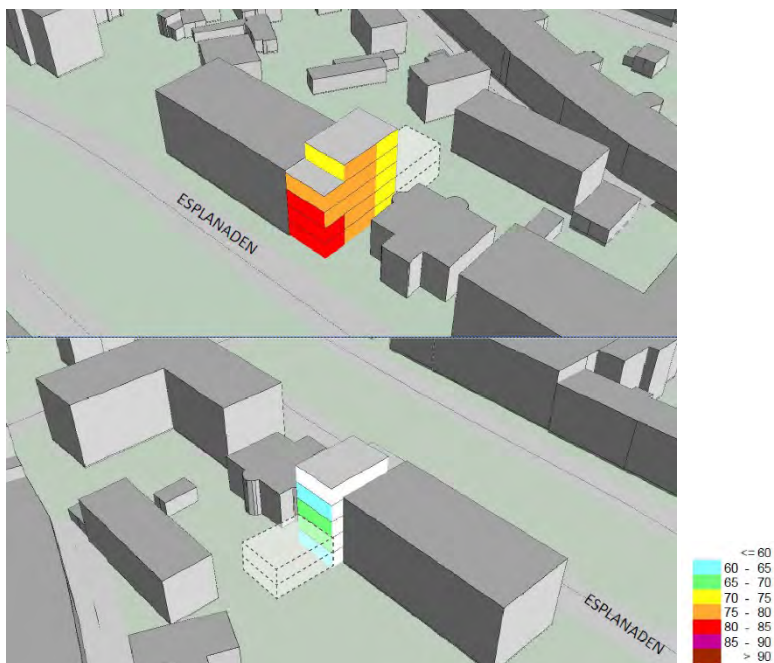
Enligt utredning från WSP gjord 2021-13-10 bedöms det att i stora delar av det aktuella planområdet överskrids riktvärdena för ljud-nivåerna för utomhusbuller. Beräkningar har gjorts med trafikflöden för år 2021 samt för prognosår 2040 där trafik på Esplanaden har inkluderats i beräkningarna. Beräkningarna är utförda på en äldre skiss där endast volym mot Esplanaden utgör grunden för beräkningarna. Beräkningarna visar att för scenario med trafikflöden för prognosår 2040 överskrids riktvärde för ekvivalent ljudnivå vid fasad, 60 dBA, vid de två nedersta våningsplanen mot Esplanaden. Bostad på plan 2 bör utformas så att minst hälften av bostadsrummen är vända mot fasad där 55 dBA ekvivalent ljudnivå inte överskrids vid fasad, samt 70 dBA maximal ljudnivå inte överskrids nattetid vid fasad. Enligt bifogad skiss överskrids riktvärden för ljudnivå på uteplats på fasad norr och väst. Om uteplats ska anordnas rekommenderas och föreslås det att en gemensam takterrass kan placeras söder om byggnaden. Vid senare skiss (streckad volym i bild) har en lägre huskropp tillkommit i söder och bedöms enligt ovanstående rekommendation att det är möjligt med uteplats på dess västliga fasad då dessa ligger bortom överskridna värden.

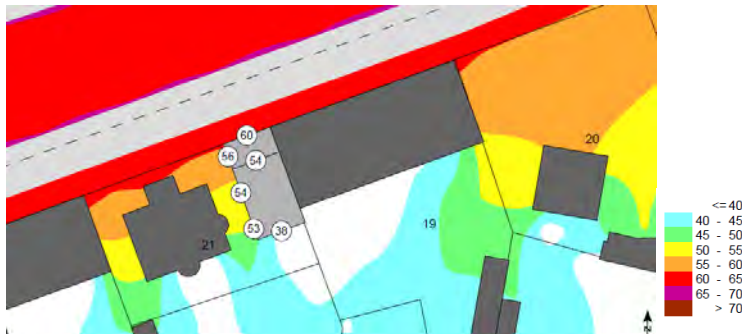
Mätning vid ekvivalent ljudnivå 2021. Tillkommande huskropp i streckat ingick ej i utförd mätning.

Mätning vid ekvivalent ljudnivå 2040. Tillkommande huskropp i streckat ingick ej i utförd mätning.

Mätning vid maximal ljudnivå. Tillkommande huskropp i streckat ingick ej i utförd mätning.

Mätning vid ekvivalent ljudnivå prognåsår 2021.

Mätning vid maximal ljudnivå prognåsår 2021.

Radon

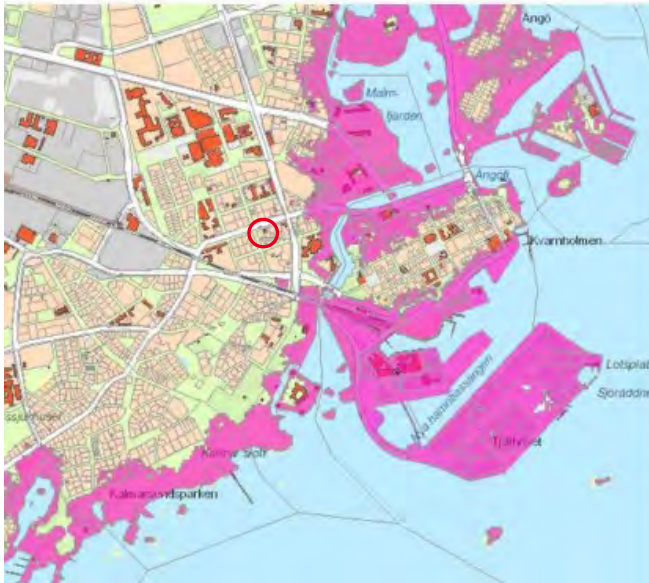
Planområdet bedöms vara beläget inom normalriskområde för radon.

Förorenad mark

Inga kända verksamheter har funnits inom planområdet som gör att marken misstänks vara förorenad. Närmast förorenad mark, på fastigheterna Arkagården 1 och 2 sydost om aktuellt planområde, är angiven som ”Bilvårdsanläggning, bilverkstad samt åkerier” och ”Grafisk industri”.

Översvämning

Planområdet riskerar ej att drabbas av översvämning enligt karta från Kalmar kommuns klimatanpassningsplan 2021-11-29 som visar gränsen för havsytta på 2,8 meter, dvs det område som Länsstyrelsen i nuläget anger som riktvärde till 2120.

Bildtext: Karta som visar gränsen för havsytta på 2,8 meter, dvs det område som Länsstyrelsen i nuläget anger som riktvärde till 2120. Enligt nuvarande värsta scenario är normalvattenståndet höjt med cirka 1,3 meter till 2120. Därutöver tillkommer temporära höjningar på ytterligare 1,5 meter. (från kommunens handläggarkarta)

Utdrag ur Kalmar kommuns klimatanpassningsplan, 2021-11-29. Planområde inom röd cirkel.

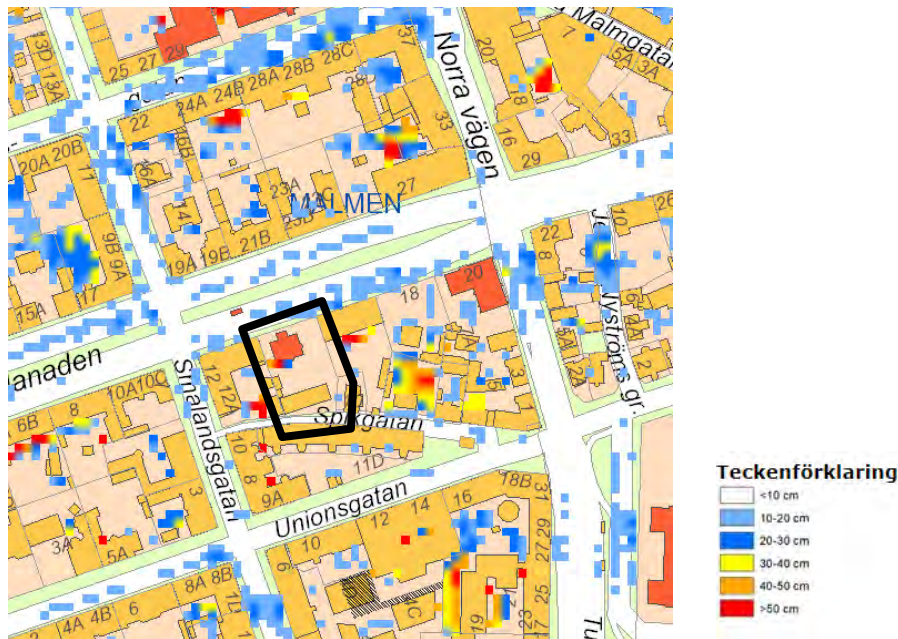
Skyfall

De intensiva regnen förväntas bli allt vanligare, med kraftigare och mer långvariga skyfall. Trots att Kalmar län ligger i regnskugga bakom det småländska höglandet förväntas årsmedelnederbörden ha ökat med 15–20 procent vid seklets slut. Ökningen sker främst vintertid. Den maximala dygnsnederbörden ökar med cirka 20 procent till slutet av seklet. Den extrema 1-timmesnederbörden förväntas öka med uppemot 30 procent.

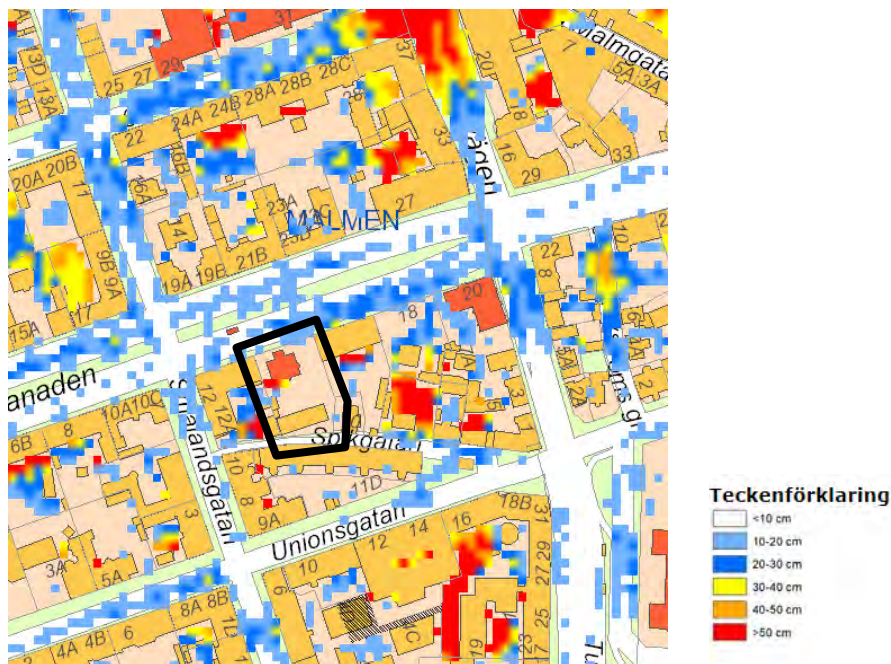
För att bedöma den översvämningsrisken i den bebyggda miljön togs bland annat en skyfallskartering fram. Karteringarna visar var det är, respektive inte är, lämpligt att planera för ny bebyggelse och vilka redan bebyggda områden som är extra utsatta. Behovet av helhetssyn blir tydligt, eftersom det inte enbart är byggnadens konstruktion som behöver säkras mot översvämningsrisk, utan även infrastrukturen så att transporter och försörjning av olika slag kan upprätthållas.

Karteringen visar områden som riskeras att översvämmas vid intensivt regn i ett förändrat klimat. Skyfallskartering för 100-årsregn respektive 400-årsregn visar lågpunkter inom fastigheten med risk för ansamling av vatten. Även ute på Esplanaden i anslutning till fastigheten återfinns lågpunkter med risk för ansamling av vatten.

Utdrag ur Kalmar kommuns handläggarkarta, 100-årsregn.

Utdrag ur Kalmar kommuns handläggarkarta, 400-årsregn.

Dagvattenhantering

Enligt kommunens klimatanpassningsplan 2021-11-29 bildas översvämningar till följd av stigande havsnivåer och ökad nederbörd som i sin tur påverkar dagvattenhanteringen. Särskilt känsliga är anläggningar nära vattendrag och i låglänta områden. Även anläggningar i närheten av bräddpunkter och utjämningsytor är utsatta. Mer regn, vintertid i kombination med snö, kan orsaka högentensiva flöden som belastar VA-ledningssystemet. Om havsnivån överstiger dagvattenutloppen påverkas kapacitet och funktion negativt för hela

dagvattensystemet. Vid förtätningar eller annan exploatering av ytor som inte är hårdgjorda minskar naturliga infiltrationsområden, vilket minskar motståndskraften mot översvämningar. Hänsyn behöver tas till den ökade risken för markrörelser som kan skada ledningar och andra anordningar under mark och därmed påverka dagvattenhanteringen. Alla fastighetsägare i kommunen berörs eftersom de ansvarar för att dagvattnet hanteras korrekt. Man ser positivt på att arbeta med multifunktionella ytor som kan ta hand om regnvattnet vid kraftiga skyfall.

Fastighetsägaren ansvarar för att ett väl fungerande dagvattensystem i enlighet med kommunens mål för en hållbar dagvattenhantering utförs vid byggnation. Kommunen ser vidare att fastighetsägaren nyttjar möjligheter att utföra gröna tak och andra lösningar för att minimera hårdgörning av olika ytor och därmed minska, utjämna och rena dagvattenflödena. Utöver det även undviker byggnadsmaterial av främst obehandlad koppar och zink.

Inför byggnation inom planområdet har man utfört en utredning gjord av Mkonsult 2021-01-29. Man pekar ut området som en del av det kommunala verksamhetsområdet för VA samt att det i områdets norra del finns en servicepunkt för dagvatten. Dagvatten från denna del av planområdet avleds via kommunala dagvattenledningar till systerströmmen, som ingår i S n Kalmarsund vattenförekomst.

Mkonsult rekommenderar en begränsad miljöpåverkan där man förespråkar bästa möjliga teknik. Man rekommenderar även ett miljövänligt byggnadsmaterial. Man bör eftersträva att stuprörskastare utmed den södra husfasaden ansluts till växtbäddar. På så sätt fördröjs utflödet, reningen av vattnet blir naturlig. Om ej så är möjligt, bör avledningen direkt-avledas mot den kommunala dagvattenservicepunkten.

Vidare rekommenderar man att parkeringsplatserna på innergården har en avledning via filterbrunn som ansluts till det kommunala dagvattensystemet. Brunnen ska ha möjlighet att samla upp olja och att reducera metalljoner.

Mkonsult påpekar även vikten av en god höjdsättning i kombination med grönytor med en fördröjande avrinningstakt som minimerar risken för inestängt vatten.

Påverkan på recipienten bedöms ej öka om kraven för filterbrunn och vattenutkastare via växtbäddar uppfylls enligt Mkonsult.

Klimatanpassning

I den kommunala klimatanpassningsplanen 2021-11-29 redogörs det för att stadsmiljön med sin hårdgjorda yta är extra utsatt för ökade skyfall. Vid förtätningar av bebyggelse och ökande mängd hårdgjord yta minskar naturliga områden där vatten tas om hand och infiltreras, vilket ställer ökade krav på dagvattenhantering. Ansamlingar av vatten på markytan utgör en risk för människors hälsa och säkerhet om samhällsviktiga funktioner påverkas eller om ansamlingarna av vatten blir så djupa eller förorenade att de i sig utgör en risk. Idag uppgår befintlig grönyta till ca 330 kvm och utgör ca 25 % av fastigheten.

När det gäller värmebölja är det bebyggda samhället framför allt utsatt där ekosystemtjänster som parker, träd och annan vegetation saknas. Hårdgjorda ytor

och tät bebyggelse lagrar värme under dagen och avger värmen under natten. Detta gör att mycket varma platser, så kallade värmeöar, riskerar att bildas. Gröna ytor i stadsmiljö fungerar avkylande och hindrar lagring av värme. Behovet av skuggiga platser i stadsmiljön ökar.

Kommunens ser positivt på att lindra climateffekter genom att bevara och stärka ekosystemtjänster i bebyggd miljö. Exempel är grönområden, träd och dammar som ger skugga och tar hand om dagvatten.

Grönstrukturplan

I kommunens Grönstrukturplan 2010-11-29 pekas Malmen ut som en av de stadsdelar som har minst rekreativ grönyta (9%) där stadsdelen även bedöms sakna naturkaraktärer i form av bostadsnära naturområden och friluftsområden. Malmen bedöms ha minst grönyta per invånare (23 kvadratmeter) och minst andelar grannskapspark och stadsdelspark per invånare (2.5 kvadratmeter).

För stadsdelar likt Malmen gör man bedömningen att bristen på stadsdelspark är svår att åtgärda. I stadsdelar där parktillgången är liten i förhållande till folkmängden, likt Malmen, bör befintliga parker och naturområden ses som mycket värdefulla.

Södra Malmen mellan Esplanaden och Södra vägen är omgiven av stora trafikbarriärer och har ingen tillgänglig grannskapspark eller allmän lekplats. Inom grannskapet finns en planlagd skoltomt och park i Rostad, där en grundskola har etablerat sig. För att kompensera bristen föreslår grönstrukturplanen att en möjlig åtgärd kan vara att på skolområdet anlägga en lekplats. **Kommentar**

I stadsdelar där parktillgången är liten i förhållande till folkmängden bedömer kommunen att befintliga parker och naturområden ses som mycket värdefulla. De bör bevaras och utvecklas för att erbjuda hög kvalitet. Vid utveckling av stadsdelarna bör man också utreda möjligheterna att skapa nya park- och naturområden samt stärka förbindelserna till närliggande parker och naturområden. Andra lösningar för att förbättra tillgången till rekreativmiljöer (dock inte alltid till gröna miljöer) kan vara att samutnyttja skol- och bostadsgårdar liksom att utveckla andra stadsrum med höga rekreativa värden, exempelvis gågator och torg. Kalmar kommun ser det som värdefullt att i dialog med byggherrar och fastighetsägare utveckla kvartersmarkens gröna och rekreativa kvaliteter.

Rättigheter

Inga rättigheter återfinns inom planområdet.

Planförslag

Ändrade mark- och vattenförhållanden

Planförslaget bedöms ej påverka markens topografi i större utsträckning.

Planförslaget bedöms kunna ansluta till befintligt spill- och dagvattensystem.

Natur och kultur

Riksintressen

Planförslaget påverkar ej intilliggande riksintresse för kulturmiljö.

Planförslaget bedöms ej påverka riksintresse för flyg då huvudbyggnaden är lägre än befintlig bebyggelse. Eventuell hisstopp bedöms ej påverka riksintresset i större utsträckning.

Fornlämningar

För planområdet gäller lagen om kulturminnen (SFS 1988:950), vilket betyder att länsstyrelsens tillstånd krävs för all byggnation och alla andra markinskrifter.

Inga direkta undersökningar har utförts på fastigheten varför det ej kan uteslutas fornlämningar.

Kulturhistoriska miljöer

Planförslaget bedöms vara förenligt med kulturhistoriska miljöer. Planen medger för ny bebyggelse men skyddar även befintlig bebyggelse för att värna om kulturmiljön. I kvarteret finns tomtindelningar och placering av byggnader som gör att man fortfarande kan läsa delar av Kalmars utbyggnadshistoria. Dessa bevaras samt skyddas och går fortfarande att utläsa trots förtätning av fastigheten. Genom att placera huvudbyggnaden ett steg in ifrån gatuliv, där de tre olika höjderna samspelar med befintlig bebyggelse och aldrig överstiger dess höjd, tillåter man övriga delar av kvarteret att vara framträdande samtidigt som man bidrar till en förtätning av stadskärnan. Byggnaden delas upp i två volymer, en större med mer framträdande karaktär vänd mot Esplanaden och en mindre vänd mot gården med paralleller till ett gårdshus i skala och gestaltning. Förtätningen är tänkt att skapa en liknande dynamik och brokighet som återfinns i dagens kvarter. Nyttillkommen bebyggelse tar efter likande strukturer i kvarteret med tydligt fasadspråk mot Esplanaden. Byggnaden bidrar till ännu en årsring i stadens bebyggelsehistoria, likt tidigare bebyggelse på Malmen.

Grönstrukturplan

Planförslaget bedöms förenligt med kommunens grönstrukturplan då den dels ej hindrar utförande av åtgärder som går i linje med planen, dels då planen reglerar möjligheten till vegetationsbeklätt tak för att stärka grönstrukturen i kvarteret och staden. Planen reglerar även genomsläppligt material vilket i sin tur kan innebära ytor som gräs och planteringar vilket går i linje med grönstrukturplanen.

Ny bebyggelse

Vid reglering av den tillkommande bebyggelsen har hänsyn tagits till bebyggelseområdet kulturhistoriska och arkitektoniska värden. För att den tillkommande byggnaden ska tillföra och berika området föreslås byggnadens volym och placering regleras enligt detaljplan. Huvudentrén placeras mot Esplanaden och följer på så sätt det bebyggelsemönstret som finns längs gatan. För att låta omkringliggande bebyggelse vara framträdande, tillåts ej balkonger ut mot gata och Esplanaden. Huset delas vidare upp i två volymer där volymen mot gatan har en mer framträdande karaktär och där volymen mot gården har en subtilare småskalig gårdskaraktär. Hela byggnaden placeras i anslutning till brandgaveln på Esplanaden 16A, i linje med tandläkarvillans fasad ca 1,7 meter från gatuliv, där den Öhnellska planen fortfarande går att utläsa i dagens gatuliv. Genom att ansluta på brandgavel tillåts existerande byggnader fortsatt ha en upplevd fristående placering.

Byggnadens huvudsakliga höjd är indelat i tre med motiveringen att den ej överstiger befintlig anslutande byggnad. På så sätt begränsas skalan där man tillåter den omgivande miljön att vara framträdande. Detaljplanen möjliggör för en byggnad som samspelar med bebyggelseområdet och skapar ytterligare en årsring i kvarteret samt staden och som bidrar till kvarterets brokighet.

Volymstudie, ATRIO Arkitekter & Mats Dahlström Arkitekter 2022-06-28.

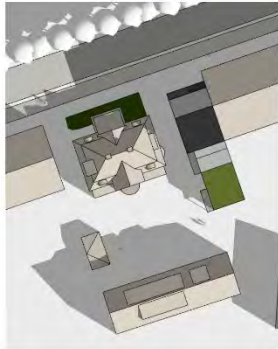
Volymstudie, ATRIO Arkitekter & Mats Dahlström Arkitekter 2022-06-28.

Volymstudie, ATRIO Arkitekter & Mats Dahlström Arkitekter 2022-06-28.

Skuggstudie

En skuggstudie har tagits fram för att visa hur den föreslagna bebyggelsen kan komma att påverka befintliga bostäder i närområdet. Studien visar främst påverkan på intilliggande innergård i öster.

Vårdagjämning 20 mars

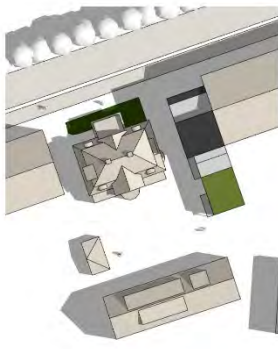
09.00

12.00

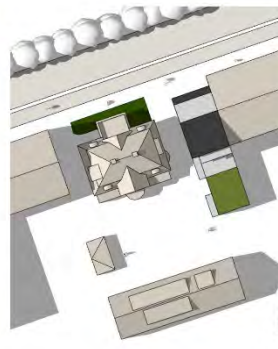
15.00

Sommarsolstånd 21 juni

09.00

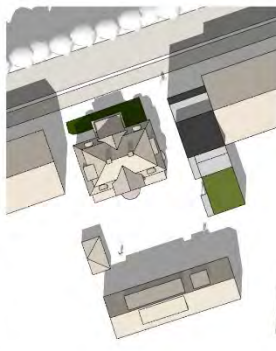
12.00

15.00

Höstdagjämning 22 sep

09.00

12.00

15.00

Bostadsarkitektur längs med Esplanaden och i kvarteret Domherren

För att skapa god anpassning till den arkitektoniska och kulturhistoriska miljön på Malmen och i kvarteret Domherren har ned stående bilder och referenser tagits fram. Referenserna visar på omgivningarna i direkt närhet, men som också tillhör brokigheten i den stora skalan längs med Esplanaden. Följande referenser ska användas vägledande för framtida gestaltning, både i kvalitet och proportioner.

Del I

Visar hur byggnader vänder sig mot Esplanaden i givakt med viss mäktighet. Bottenvåningen är förstärkt med rusticerad puts och/ eller uppglasad butik, portal, trapphus eller entréhall.

Foto från Esplanaden som visar på arkitektonisk och kulturhistorisk miljö.

Foto från Esplanaden som visar på arkitektonisk och kulturhistorisk miljö.

Del II

Visar variationen av takfotshöjder, taklandskap och indragningar. Klassisk harmonisk fönstersättning mot Esplanaden.

Del III

Visar att inom kvarteret så är byggnader mot gård och Spikgatan enklare II-våningsbyggnader i trä eller puts.

Tillgänglighet och infrastruktur

In- och utfart tillåts till en i antalet ut mot Esplanaden. Vid anläggning av in- och utfart i västra hörnet krävs viss omlokalisering och gestaltning av trapp på tandläkarvillans västra sida. Detta anses nödvändigt för att få till en god passage för bilar. Vidare är rekommendationerna från Kalmar kommun att följa riktlinjer gällande fri sikt med gränstalet på 2,5 meter. Det är möjligt att uppnå detta i denna del av fastigheten. Det kan dock komma att kräva viss gestaltning av gatumiljön i form av tillträde till tandläkarvillans entré med målet om en god trafiklösning för samtliga trafikanter.

Förslaget innefattar 6 lägenheter fördelat på 5 våningar. Förslag på lägenhetsfördelning är tre 2 ROK, två 3 ROK och en 4 ROK. Baserat på lägenhetsstorlekar skapas ett tillkommande behov av boendeparkering för bil på 3,5 platser och 0,35 platser för besökare. Tillkommande parkeringsplatser för cykel för boende uppgår till 13,8 platser och för besökare 6,9 platser.

Tillkommande parkeringsplatser tillsammans med behovet för befintliga bostäder skapar ett sammanlagt behov på 7,6 bilparkeringsplatser för boende och 0,76 bilparkeringsplatser för besökande. För boende krävs det sammanlagt 30,3 cykelparkeringsplatser för cykel och 15,15 cykelparkeringsplatser för besökare.

Utöver det tillkommer parkering för cykel och bil till verksamheten. En verksamhet med ca 250 kvm i storlek kräver 3,4 bilparkeringsplatser och 0,35 för besökare. Parkering för cykel uppgår till 4,8 för boende och 0,5 för besökare.

Handikapplatser bör bestå av 5% av totalen enligt riktlinjerna vilket innebär att 1 av tolv p-platser bör vara handikappanpassad.

Tot. Bilp. Boende	7,6
Tot. Bilp. Besökande:	0,76
Tot. Bilplatser	8,36

Tot. Cykelp. Boende	30,3
Tot. Cykelp. Besökande	15,15
Tot. Cykelplatser	45,45

Tot. Bilp. Verksamhet	3,63
Tot. Cykelp. Verksamhet	5,324

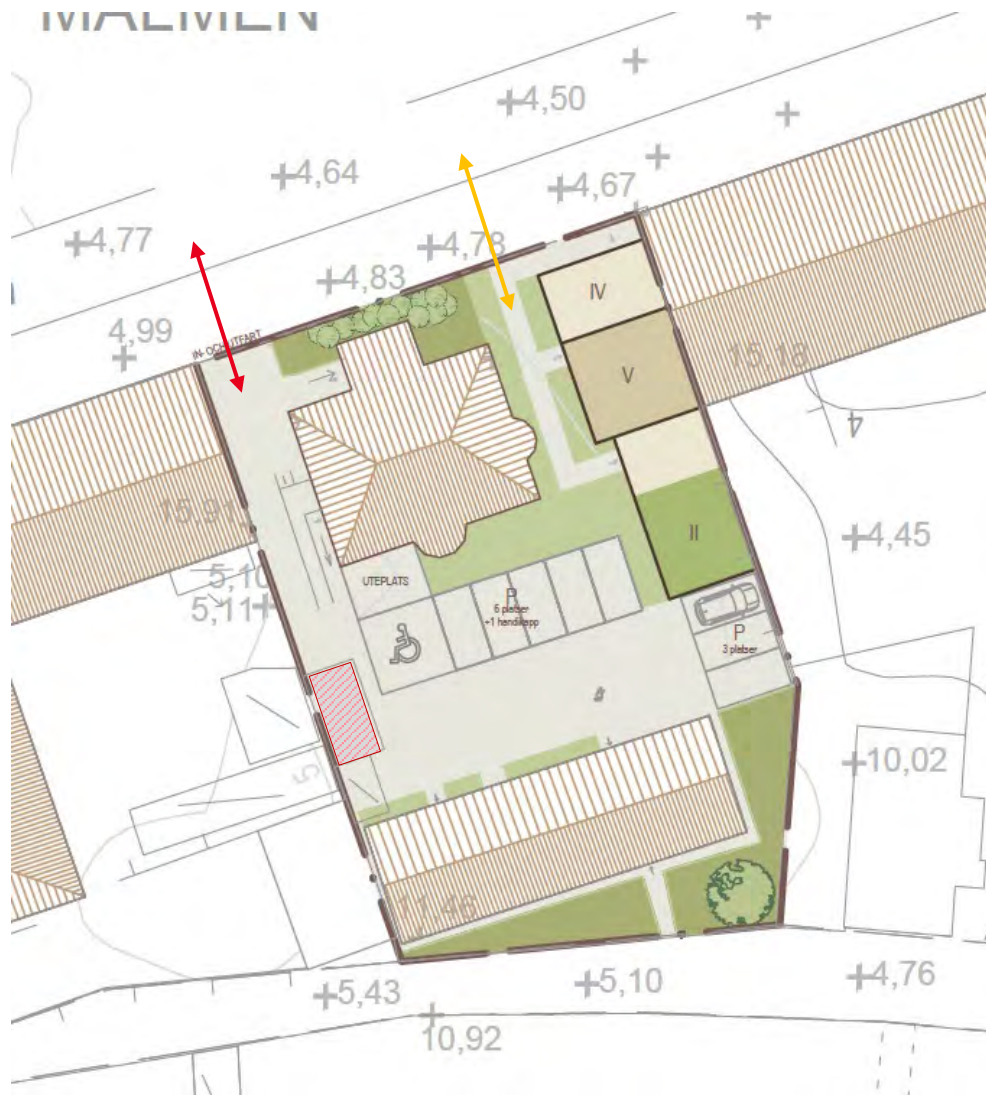
Tot. Bilp:	11,99
Tot. Cykelp.	50,774

Grundtal för parkering utan reduktion.

Vid beräkning av reduktionstal där planområdet och intressent uppfyller krav för steg 2, steg 3 och steg 4 enligt Riktlinjer för Parkering i Kalmar kommun 2016-06-24 skapas möjlighet för 10 bilparkeringsplatser, varav en är handikapp och två 2 är bilpool.

Parkeringsplats för cykel och bil, (för verksamhet, boende och besökare) löses enligt grundprincipen inom planområdet enligt Kalmar kommuns p-norm. Med i den mån parkering ej kan anordnas inom den egna fastigheten kan parkeringsfrågan lösas genom avtal. Nästkommande bild visar en alternativ parkeringslösning där totalt 9 platser får plats, det innebär att minst en måste garanteras via avtal. Vid avtal skapas förutsättningarna för en grönare innergård som går i linje med kulturhistorisk värdebeskrivning där grönytorna beskrivs som en viktig del i att förtydliga jugendvillans karaktär. Det går även i linje med kommunens grönstrukturplan (möjlighet till rekreativ grönyta på kvartermark) samt klimatanpassningsplan (tillgång till ekosystemtjänster) där det finns möjlighet för goda lösningar även rörande dagvatten (fördröjning vid källa med mera). Beroende på avstånd kan det vid avtal skapas möjlighet till avlastning av gatuparkeringarna på Esplanaden och övriga vägnätet i närområdet. Via reduktionstalens principer rörande cykel kan man bland annat göra det förmånligt att använda cykeln, bland annat genom skärmtak och skapa goda möjligheter till underhåll. Cykeln är lätt och använda där kommunen ser det positivt att man använder detta som färdmedel, speciellt i ett så centralt läge som planområdet är beläget i.

Illustrationsplan som visar möjlig parkeringslösning 9 platser vid in- och utfart i västra hörnet av planområdet.

Planförslaget medger för max en in- och utfart mot Esplanaden. För att kunna skapa en bra parkerings- och helhetslösning rörande mobilitet föreslås det att nuvarande gårdsbyggnad/garage rivs, skrafferad rött i bilden ovan. Genom att ej förlägga in- och utfart mellan jugendvillan och tillkommen byggrätt skapas möjlighet till grönta där den fristående känslan för jugendvillan kan bevaras. För att skapa en flexibilitet i planen och om ovanstående förslag mot förmodan ej skulle kunna genomföras kan även utfart förläggas mellan jugendvillan och tillkommen byggrätt. Parkeringsplatserna skulle då skjutas väster ut för att skapa fri passage.

Garaget är enligt den kulturhistoriska värdebeskrivningen en viktig del ur ett byggnadshistoriskt och samhällshistoriskt perspektiv. Den bedöms även för fastigheten ha ett miljöskapande värde. Garaget är placerat på innergården och

bedöms i detta fall ej ha en större påverkan i gatumiljö likt möjligheten till nytillkommen bebyggelse. Tillkommen förtätning och dess fasaduttryck, i angränsning till övrig bebyggelse och de kulturhistoriska miljöerna, samt en smidig mobilitetslösning, bedöms i detta fall väga tyngre än garagets existens.

Planförslaget bedöms ej påverka möjlighet för insats gällande räddningstjänst.

Planförslaget bedöms ej påverka tillgängligheten i utomhusmiljö negativt.

Ny service

Planförslaget tillåter för vidare centrumverksamhet i Tandläkarvillan.

Förändring av teknisk försörjning

Elservis med tillhörande kablar vid planens nordöstra punkt bör omlokaliseras. Kostnad för utfört arbetet tillkommer exploatören. I övrigt påverkar planförslaget ej teknisk försörjning. Nybyggnationen förväntas ansluta till existerande ledningar och avtal.

Behov av åtgärd mot störning och risk

Trafik

Planförslaget innebär fler trafikanter i området men bedöms ej påverka den ökade trafikmängden i stor skala. In- och utfart mot Esplanaden tillåts vara max 1 till antalet. Med fördel placeras in- och utfarten med största möjliga mån för bra sikt då fordon kommer korsa både cykelbana och trottoar för att komma ut på Esplanaden. För att hålla hastigheten nere kan man tänka sig en hastighetsdämpande åtgärd som exempelvis ett fartgupp i anslutning till gavel på byggnad.

Buller

Stora delar av det aktuella planområdet överskrider riktvärdena för ljud-nivåerna för utomhusbuller. Bostad på plan 2 bör utformas så att minst hälften av bostadsrummen är vända mot fasad där 55 dBA ekvivalent ljudnivå inte överskrids vid fasad, samt 70 dBA maximal ljudnivå inte överskrids nattetid vid fasad.

Om uteplats ska anordnas rekommenderas och föreslås det att en gemensam sådan kan placeras söder om byggnaden. Vid senare skiss har en lägre huskropp tillkommit i söder och bedöms enligt ovanstående rekommendation att det är möjligt med uteplats på dess västliga fasad då dessa ligger bortom överskridna värden.

Översvämning

Planförslaget bedöms ej vara påverkat av översvämningensrisk från förändrade havsnivåer. Dock finns en möjlighet till vattenansamlingar vid kraftiga skyfall då större delen av marken utgör hårdgjord yta. Genom att kompensera för det bortfall av grönyta som blir vid anläggning av parkering samt in- och utfart har planförslaget möjlighet att möta rekommendationerna för mer grönyta och

infiltrationsmöjligheter, dels genom anläggning av grönt tak på nybyggnationen, dels genom möjligheten till ny anläggning av grönyta på fastigheten.

Dagvattenhantering

Planförslaget går i linje då det ej hindrar utförandet av ned stående punkter gällande kommunens dagvattenstrategi.

- Förebygga och begränsa föroreningar vid källan – rena när det behövs
- Ta hand om dagvattnet lokalt där det är möjligt
- Eftersträva öppen dagvattenhantering
- Minska andelen hårdgjord yta
- Öka andelen grönytor
- Infiltrera där det är möjligt
- Se till att ha kapacitet för extremsituationer
- Göra en höjdsättning som skyddar mot översvämningar

Klimatanpassning

Planförslaget går i linje då det ej hindrar utförandet av en god klimatanpassning.

Radon

Planområdet påverkas ej av radon.

Beskrivning av planbestämmelser

Allmän platsmark

Allmän platsmark återfinns ej inom planområdet.

Kvartersmark

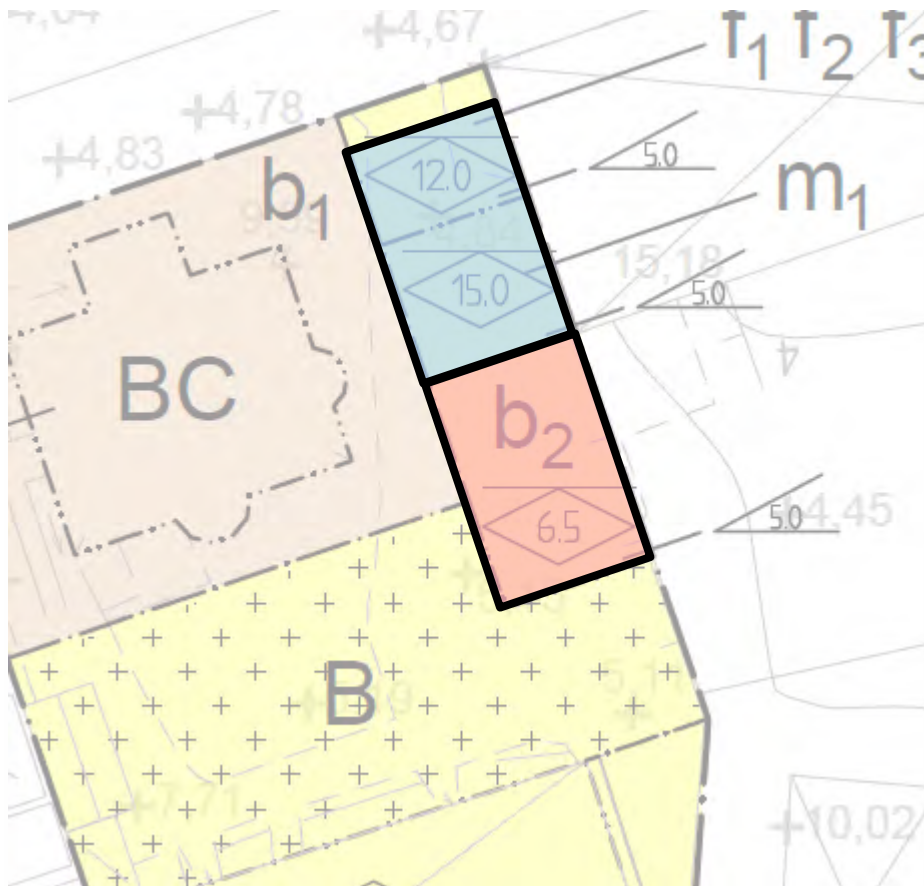
Planområdet utgörs av kvartersmark med användningen bostäder **B** och centrumverksamhet **C**. På så vis tillåter man fortsatt centrumverksamhet i den så kallade tandläkarvillan men hindrar ej möjligheten till att i framtiden förvandla byggnaden till endast bostäder.

Planområdet regleras med prickmark och korsmark. Prickmarken återfinns i anslutning till den befintliga tandläkarvillan och flerbostadshuset inom planområdet. Prickmarken säkrar bevarandet av byggnadernas volym och fristående karaktär. Korsmarken tillåter viss bebyggelse i form av komplementhus, skärmtak och anläggningar lokaliserat på innergården. Detta ger vidare möjlighet för väderskyddad parkering för cyklar.

För att dels bidra till en god dagvattenhantering, dels värna om den öppenhet som skapar rymd åt volymerna, föreslås att minst 20% av fastighetsarean ska bestå av genomsläppligt material. Vidare bidrar detta till möjligheten för att dagens mängds grönyta med tillhörande öppna karaktär av innergårdens lummighet kan bevaras. Innergården består idag av ca 25% genomsläppligt material i form av vegetation av olika slag.

Planområdets prickmark regleras med **b₁** som endast möjliggör en utfart mot Esplanaden.

Området för tilltänk nybyggnation regleras med b_2 som anger att byggnad ska anordnas med vegetationsbeklätt tak. På så sätt bejaktar man innergården möjlighet till grönska samt skapar goda förutsättningar för dagvattenhantering. Taket kompenserar även för det bortfall av möjlighet till grönyta på fastigheten och har då goda möjligheter till att uppnå 25% likt dagens läge.

Volym mot Esplanaden i blått och volym mot innergård i rött.

Ny bebyggelse ska visa hänsyn till områdets kulturhistoriska och arkitektoniska värden samt anpassas till omgivningens särprägel i materialval och detaljeringsgrad.

För att få intrycket av en nättare gestaltning bryts ny byggnad upp i fasadmaterial, färgsättning eller liknande för att upplevas som två byggnadskroppar. Blå markering visar den volym ut mot Esplanaden och som bör anta dess gatu-karaktär. Denna ligger dikt an mot existerande brandgavel och avslutas där existerande fasad avslutas i söder. Röd markering visar den volym som ska anta gårdarnas karaktär och tar vid där blå slutar, dock med ett lägre våningsantal. Bestämmelsen skapar en nättare volym uppdelad i två med tre höjdsättningar. Byggnaden underordnar sig existerande byggnader. Byggnaden speglar kultur-miljön både längs Esplanaden och innergården.

Byggnadshöjden reglerar befintligt bostadshus till den höjd den har idag enligt uppmätning på ritningar.

Nockhöjd regleras så att den ej ska överskrida befintlig brandgavel och på så sätt underordna sig befintlig kulturhistorisk samt arkitektoniks värdefull miljö. Den skapar förutsättningar för två volymer med tre höjder där den främre möter upp Esplanaden och dess omgivande fasader. Den bakre volymen får en mer gårdslig skala och relaterar till det som finns inne på gårdarna i kvarteret. Lutningen begränsas inom spannet för att skapa ett bra fall för avvattning av taken.

Huvudentré placeras ut mot Esplanaden likt omgivande bebyggelse och regleras med bestämmelsen **f₁**. Bestämmelsen vill även visa på vikten av en toningivande fasad liknande övrig ”esplandarkitektur” som återfinns längs Esplanaden. Vidare tillåts ej balkonger **f₂** mot gata för att skapa möjligheter för ett avskalat uttryck som skapar förutsättningar för att uppleva helheten av den stadsmässiga karaktären längs Esplanaden. Ett avskalat uttryck på en fasad underlättar vidare vid underhåll eller vid eventuella infästningar. Takterrass tillåts då den ej bedöms påverka uttrycket på fasaden.

Takterrassens räcke regleras med **f₃** så att fasaden ej upplevs överstiga befintlig brandgavels takfot.

Bestämmelse **k₁** Varsamhet innebär att bygganden ej får förvanskas där underhåll och förändringar ska utföras varsamt och med hänsyn till karaktärsbärande egenskaper utpekade i den kulturhistoriska värdebeskrivningen. Detta gäller särskilt byggnadens form och volym, fasadmaterial av puts, takets tegeltäckning, dekorativa snickeri- och plåtdetaljer så som takfötter och de rundade kupornas plåttäckning.

Bestämmelse **k₂** Varsamhet innebär att bygganden ej får förvanskas där underhåll och förändringar ska utföras varsamt och med hänsyn till karaktärsbärande egenskaper utpekade i den kulturhistoriska värdebeskrivningen. Detta gäller särskilt byggnadens form och volym, spröjsade sidohängda träfönster, skärmtak över entrédörrar.

Bestämmelse **q₁** skydd innebär att byggnaden ej får förvanskas. De karaktärsdrag som är viktiga för byggnadens kulturhistoriska värde utpekade i den kulturhistoriska värdebeskrivningen ska bevaras. Detta innefattar byggnadens form och volym, entrédörr med smidesräcke och skärmtak, sidohängda träfönster.

Bestämmelse **q₂** skydd innebär att byggnaden ej får förvanskas. De karaktärsdrag som är viktiga för byggnadens kulturhistoriska värde utpekade i den kulturhistoriska värdebeskrivningen ska bevaras. Detta innefattar byggnadens form och volym, fasadmaterial av spritputs, entrédörrar och dess placering, stentrappor samt räcken, taktäckning av enkupigt tegel.

Genom **r₁** rivningsförbud bevaras särskild värdefull bebyggelse utpekade i den kulturhistoriska värdebeskrivningen.

Den nya bebyggelsen vid Esplanaden är utsatt för höga ljudnivåer. För bostäder som överstiger 35 kvadratmeter ska minst hälften av bostadsrummen i varje lägenhet orienteras mot en ljuddämpad sida i de läge där ljudnivån överstigs, bestämmelse **m₁**. Ljudnivåer uppmärksammas vidare i bygglovsskedet.

Administrativa bestämmelser

Bygglöv gäller för alla exteriöra kulörändringar och materialbyten för befintliga byggnader som är skyddade med q1, q2, k1 och k2.

Genomförandetiden är 10 år från den dagen då planen vunnit laga kraft.

Upplysningar

Kulturhistoriska Värdebeskrivning utförd av Byggkult 2022-08-25 är vägledande vid gestaltning samt utformning av ny bebyggelse. I beskrivningen finns både strukturer, bebyggelse och byggnadsdetaljer beskrivna som ska vara vägledande vid framtida gestaltning.

Genomförande och konsekvenser

Organisatoriska frågor

Genomförandetid

Genomförandetiden är 10 år från den dag planen vinner laga kraft.

Fastighetsägarna har under planens genomförandetid en garanterad byggrätt i enlighet med planen. Om planen ersätts med en ny, ändras eller upphävs under genomförandetiden kan fastighetsägarna ha rätt till ersättning av kommunen.

Huvudmannaskap och ansvarsfördelning

Fastigheten är privatägd och ingen allmän platsmark berörs.

Regler och tillstånd

För planområdet gäller lagen om kulturminnen (SFS 1988:950), vilket betyder att länsstyrelsens tillstånd krävs för all byggnation och alla andra markåtgärder.

Anmälningsskyldighet gäller vid alla markåtgärder, det vill säga att arbetet ska avbrytas och länsstyrelsen kontaktas om en fornlämning eller fornfynd påträffas.

Exploateringsavtal

Inget exploateringsavtal kommer upprättas.

Övriga avtal eller överenskommelser

Inga övriga genomförandeavtal kommer upprättas mellan kommun och exploatör.

Avtal kan behöva upprättas mellan exploatör och annan privat fastighetsägare vid parkeringsköp (för att tillgodose parkeringsnormen) i samband med bygglov.

Fastighetsrättsliga frågor

Allmänt

En sammanslagning av fastigheterna Domherren 21 och 24 skedde 2021 som nu bildar fastigheten Domherren 6.

Tekniska frågor

Tekniska utredningar

För planområdet gäller lagen om kulturminnen (SFS 1988:950), vilket betyder att länsstyrelsens tillstånd krävs för all byggnation och alla andra markåtgärder.

Utöver är planområdet ej undersökt till den milda grad att man kan utesluta fornlämningar i förhållande till kvarterets historiska betydelse.

Tekniska anläggningar

Vid genomförande av detaljplan bör anslutningspunkt för el i nordvästra hörnet förflyttas.

Ekonomiska frågor

Ekonomiska konsekvenser för fastighetsägare och rättighetshavare

Ekonomiska frågor hanteras av fastighetsägaren till Domherren 6.

Plankostnadsavtal

Plankostnadsavtal har tecknats med fastighetsägaren till Domherren 6.

Konsekvenser av planens genomförande

Strategisk miljöbedömning

När en plan upprättas eller ändras ska kommunen enligt Miljöbalken 6 kap 5 § genom en undersökning bedöma om planens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Om planens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, ska en strategisk miljöbedömning göras enligt Miljöbalken 6 kap 3 § och 9 §. En miljökonsekvensbeskrivning skall då upprättas i enlighet med Miljöbalken 6 kap 11 §.

Undersökning

Kommunen har gjort en undersökning och i den bedömt att genomförandet av detaljplanen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning krävs därför inte. Relevanta miljöaspekter behandlas i planbeskrivningen.

Tidigare ställningstaganden

Överkommunala beslut

Riksintressen

Planområdet gränsar till riksintresse för kulturmiljö där Östra Malmen enligt Riksantikvarieämbetets publikation ”Riksintresse för kulturmiljövården” 2018-02-31 är angivet som en småskalig trähusbebyggelse och kvartersindelning ursprungligen tillkommen på 1600-talet i samband med etableringen på Kvarnholmen.

I planeringsunderlag från Länsstyrelsen Kalmar län faller delar av fastigheterna under markerat område för Riksintresse 3 kap 9§ (Försvarmakten) som faller under påverkansområde för civil flygplats.

Planförslaget bedöms ej påverka Riksintressen.

Fornminnen

Planområdet ligger inom stadslager Kalmar 93:1 och ingår i fornlämning Raä 93 Kalmar socken. I området kan kulturlager påträffas från medeltid och 1500–1600-tal.

Enligt PM 2020-12-15 från Kalmar läns museum återfinns det i närområdet rester efter S:t Gertruds kyrkogård. I anslutning till planområdet har det skett arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning år 2017 i Ström-gatan. Då framkom inget daterande material.

Efter genomgång av historiska kartor i Kalmar läns museums arkiv har inga uppgifter om tidigare byggnader på platsen, eller äldre lämningar, påträffats inom detaljplanområdet. Det är trots detta inte helt säkert att det inte funnits några äldre lämningar som inte syns i kart- och arkivmaterialet. Enligt Kalmar läns museum är delar av marken närmast villan sannolikt urschaktad. Hur det är inne på parkeringsytan är svårare att bedöma.

För planområdet gäller lagen om kulturminnen (SFS 1988:950), vilket betyder att länsstyrelsens tillstånd krävs för all byggnation och alla andra markningrepp.

Miljökvalitetsnormer

Regeringen har fastställt riktlinjer för utomhusluft, omgivningsbuller (ej aktuellt i Kalmar) och vatten. Dessa normer är huvudsakligen baserade på krav i EU-direktiv och syftar till att skydda människors hälsa och miljön.

Utomhusluft

Miljökvalitetsnormer (MKN) för luft omfattar kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar (PM10 och PM2,5), arsenik, kadmium, nickel, bensen(a)pyren och ozon. I Kalmar mäts partikelhalter och kvävedioxid sedan år 2020. Mätningarna samordnas av Kalmar läns luftvårdsförbund enligt en gemensam kontrollstrategi för Kalmar läns kommuner.

Mätningarna från år 2020 och 2021 visar att miljö kvalitetsnormerna (gränsvärdena) inte överskrids för något utsläpp.

Planförslaget möjliggör för tillskott av 6 lägenheter vilket även kan medföra ett ökat tillskott av biltrafik i området. Tillskottet av bilar medför även tillskott av avgas i luften. Dock bedöms inte tillskottet på biltrafik som planförslaget möjliggör att påverka utomhusluften i större utsträckning.

Vatten

Miljö kvalitetsnormerna för vatten ställer krav på att vattenförekomster ska uppnå en viss kvalitet vid en viss tidpunkt. En vattenförekomst är en specifik vattensamling i naturen av en viss geografisk storlek, till exempel en sjö eller en vik. Grundkravet var tidigare att alla vattenförekomster skulle ha uppnått så kallad god status 2015. Det tidigare målet har bedömts tekniskt omöjligt att uppnå, därför har varje specifik vattenförekomst undantagsbeslut som innehåller senare tidpunkter för när god status ska uppnås.

Planförslaget berör ytvattenförekomsten N v s Kalmarsunds kustvatten och grundvattenförekomsten Kalmarkustens sandstensformation.

N v s Kalmarsunds kustvatten har enligt den senaste klassningen måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status. Vattenförekomsten har problem med övergödning där utsläpp från avloppsreningsverk och jordbruket har betydande påverkan. Vattenförekomsten har halter som överstiger gränsvärdet när det gäller kvicksilver och bromerad difenyletrar (PBDE). Gränsvärdet för kvicksilver och bromerade difenyletrar överskrids i alla undersökta vatten i Sverige. Detta beror på att utsläpp skett under lång tid, både utomlands och i Sverige, vilket lett till långväga luftburen spridning och storskalig atmosfärisk deposition. Vattenförekomsten ska uppnå God ekologisk status 2039 och God kemisk ytvattenstatus.

Kalmarkustens sandstensformation har otillfredsställande kemisk status och otillfredsställande kvantitativ status. Anledningen är att saltvatten tränger in i ett antal brunnar i Blekinge län och VA-förvaltaren i detta område har behövt avsalta vattnet från dessa brunnar. Förekomsten av klorid i vattnet indikerar ett överuttag av vatten. Man har även sett att grundvattennivån i södra delen av vattenförekomsten har svårt att återhämta sig under vinterhalvåret.

Vattenförekomsten ska uppnå god kemisk grundvattenstatus och god kvantitativ status.

Kalmar kommun har tagit fram en Handlingsplan för god vattenstatus 21-05-31 som kompletterar andra styrande dokument som översiktsplanen, tematiskt tillägg Vatten och Avlopp (KS 2015/0385). Handlingsplanen relaterar till klimatanpassningsplan och dagvattenhanteringsplan. Målet om god vattenstatus och hur det ska uppnås anges i handlingsplanens åtgärdslista. Ekologisk god status uppnås genom att minska övergödningen och stärka ekosystemen. I handlingsplanen anges även vidare åtgärder för att uppnå god vattenstatus till 2027.

Planförslaget och den tillkommande bebyggelsen bedöms ej påverka miljökvalitetsnormerna för vatten negativt.

Översiktsplaner

Översiktsplan Kalmar kommun

Enligt översiktsplanen (Översiktsplan för Kalmar kommun, antagen av kommunfullmäktige 2013-06-07) är ett av målen för stadskärnan att planera en tät och blandad bebyggelse. Fler bostäder och verksamheter kan byggas genom förtätning och omvandling för att skapa liv över större del av dygnet. Där det gynnar stadslivet ska service och verksamheter planeras i bottenvåningarna. För att hushålla med mark- och naturresurser bör vi bygga i befintliga områden där infrastruktur redan finns och genom att bygga i kollektivtrafiknära lägen främjas den miljömässiga hållbarheten. De unika och historiska värdena i Kalmars stadskärna ska fortsätta utvecklas med hög kvalitet i struktur och arkitektur.

Följaktligen följer planförslagets bostadsändamål översiktsplanen.

Tematiskt tillägg till översiktsplanen

Enligt VA-policyn (Vatten och avlopp – tematiskt tillägg till översiktsplanen, antagen av kommunfullmäktige 2016-01-25) ska dagvattnet ses som en resurs i planering och byggande. Dagvattnet ska tas om hand för ett på platsen lämpligt sätt från estetisk, biologisk och säkerhetssynpunkt. All dagvattenhantering ska ske på ett säkert sätt för människor, byggnader, anläggningar samt djur- och växt-liv.

En hållbar dagvattenhantering innebär att

- Förebygga och begränsa föroreningar vid källan – rena när det behövs
- Ta hand om dagvattnet lokalt där det är möjligt
- Eftersträva öppen dagvattenhantering
- Minska andelen hårdgjord yta
- Öka andelen grönytor
- Infiltrera där det är möjligt
- Se till att ha kapacitet för extremsituationer
- Göra en höjdsättning som skyddar mot översvämningar

Bedömningen är att planförslaget är förenligt och ej hindrar de beskrivningar av värden och möjligheter som sammanfattas ovan. Vidare är anses förslaget förenligt med kommunens planer gällande hantering av dagvattenhantering då det ej hindrar utförandet av relaterade åtgärder. Planen reglerar möjligheten till vegetationsbeklätt tak vilket vidare går i linje med kommunens ambitioner gällande delar av ovanstående punkter.

Fördjupad översiktsplan

Planområdet innefattas inte av någon fördjupad översiktsplan, men tangerar Fördjupad översiktsplan för Kvarnholmen med omgivande vattenrum, antagen 2011-12-19. Där finns nedanstående illustration med tillhörande text.

Planförslaget bedöms ha en viktig del i en framtida utveckling och närhet till stadskärnan, där bostäder i detta läge är unikt och en möjlighet för framtida stadsutveckling.

Stadskärnan ska i framtiden utvecklas upp mot Malmen. Sveaplan blir då stadskärnans geografiska mitt. Inom en radie på en kilometer runt Sveaplan når man större delen av stadskärnan.

Kommunala program och beslut i övrigt

Riktlinjer för parkering

I dokumentet Riktlinjer för parkering i Kalmar kommun (antagen 2016) framhålls att för äldre fastigheter kan det hända att parkeringsefterfrågan för den befintliga fastigheten inte är tillgodosedd. Samhällsbyggnadsnämnden har då rätt att hävda PBL:s parkeringskrav för hela fastigheten i skäligen utsträckning, men praxis är att man endast ställer krav på de extra parkeringsplatser som den tillkommande byggnaden medför. I denna detaljplan ställs parkeringskraven på samtlig byggnation inom planområdet.

Parkeringsplats för cykel och bil bör främst lösas inom planområdet enligt grundprincipen i Kalmar kommuns p-norm. I den mån parkering ej kan anordnas inom den egna fastigheten kan parkeringsfrågan lösas genom avtal.

Vid beräkning av reduktionstal där planområdet och fastighetsägare uppfyller krav för steg 2, steg 3 och steg 4 enligt Riktlinjer för Parkering i Kalmar kommun skapas behovet av 10 bilparkeringsplatser varav 2 är bilpool. Det finns möjlighet att bilpoolen, eller även övrig p-platser, kan anordnas via avtal utanför fastigheten.

Klimatanpassning

I klimatanpassningsplanen 2021-11-29 redogörs det för att stadsmiljön med sin hårdgjorda yta är extra utsatt för ökade skyfall. Vid förtätningar av bebyggelse och ökande mängd hårdgjord yta minskar naturliga områden där vatten tas om hand och infiltreras, vilket ställer ökade krav på dagvattenhantering. Ansamlingar av vatten på markytan utgör en risk för människors hälsa och säkerhet om samhällsviktiga funktioner påverkas eller om ansamlingarna av vatten blir så djupa eller förorenade att de i sig utgör en risk. Planområdet består idag av delvis hårdgjord yta, delvis grönyta med tillhörande träd och planteringar. Idag uppgår befintlig grönyta till ca 340 kvm och utgör ca 30 % av fastigheten.

När det gäller värmebölja är det bebyggda samhället framför allt utsatt där ekosystemtjänster som parker, träd och annan vegetation saknas. Hårdgjorda ytor och tät bebyggelse lagrar värme under dagen och avger värmen under natten. Detta gör att mycket varma platser, så kallade värmeöar, riskerar att bildas. Gröna ytor i stadsmiljö fungerar avkylande och hindrar lagring av värme. Behovet av skuggiga platser i stadsmiljön ökar. Kommunens ser positivt på att lindra klimateffekter genom att bevara och stärka ekosystemtjänster i bebyggd miljö. Exempel är grönområden, träd och dammar som ger skugga och som även kan ta hand om dagvatten.

Planförslaget går i linje med klimatanpassningsplanen med bestämmelser om andel grönyta på fastigheten och vegetationsbeklätt tak. Planen hindrar ej möjligheten till grönyta där det finns möjlighet att anlägga grus, gräsarmering eller dylikt vid tilltänkta parkeringsplatser på innergården. Vidare finns det goda möjligheter till plantering av träd och buskar som kan motverka bildandet av värmeöar inom fastigheten. Vid utförande av detaljplanen är det av stor vikt att bevara grönyta för att skapa ett så bra resultat som möjligt gällande klimatanpassningsplanen. Bedömningen är att planförslaget är förenligt med de beskrivningar av värden och möjligheter som beskrivs i klimatanpassningsplanen.

Vidare anses förslaget förenligt med kommunens ambitioner gällande klimatanpassning då det ej hindrar utförandet av relaterade åtgärder. Planen reglerar möjligheten till vegetationsbeklätt tak vilket vidare går i linje med kommunens ambitioner gällande klimat- och dagvattenanpassning.

Grönstrukturplan

I kommunens Grönstrukturplan 2010-11-29 pekas Malmen ut som en av de stadsdelar som har minst rekreativ grönyta (9%) där stadsdelen även bedöms saknar naturkaraktärer i form av bostadsnära naturområden och friluftsområden. Malmen bedöms ha minst grönyta per invånare (23 kvadratmeter) och minst andelar grannskapspark och stadsdelspark per invånare (2.5 kvadratmeter).

För stadsdelar likt Malmen gör man bedömningen att bristen på stadsdelspark är svår att åtgärda. I stadsdelar där parktillgången är liten i förhållande till folkmängden, likt Malmen, bör befintliga parker och naturområden ses som mycket värdefulla.

Södra Malmen mellan Esplanaden och Södra vägen är omgiven av stora trafikbarriärer och har ingen tillgänglig grannskapspark eller allmän lekplats. Inom grannskapet finns en planlagd skoltomt och park i Rostad, där en grundskola har etablerat sig. För att kompensera bristen kan en möjlig åtgärd vara att på skolområdet anlägga en lekplats.

I stadsdelar där parktillgången är liten i förhållande till folkmängden bedömer kommunen att befintliga parker och naturområden ses som mycket värdefulla. De bör bevaras och utvecklas för att erbjuda hög kvalitet. Vid utveckling av stadsdelarna bör man också utreda möjligheterna att skapa nya park- och naturområden samt stärka förbindelserna till närliggande parker och naturområden. Andra lösningar för att förbättra tillgången till rekreativmiljöer (dock inte alltid till gröna miljöer) kan vara att samutnyttja skol- och bostadsgårdar liksom att utveckla andra stadsrum med höga rekreativa värden, exempelvis gånggator och torg. Kalmar kommun ser det som värdefullt att i dialog med byggherrar och fastighetsägare utveckla kvartersmarkens gröna och rekreativa kvaliteter.

Bedömningen är att planförslaget är förenligt med de beskrivningar av värden och möjligheter som beskrivs i grönstrukturplanen. Vidare är anses förslaget förenligt med kommunens ambitioner gällande grönstrukturer då det ej hindrar utförandet av relaterade åtgärder. Planen reglerar möjligheten till vegetationsbeklätt tak vilket vidare går i linje med kommunens ambitioner gällande grönstruktur.

Lägsta färdiga golvhöjd

För att ta höjd för framtida klimatförändringar anges 2,8 meter över nollplanet (RH2000) som riktlinje från kommunen.

Planområdet och dess tänkta bebyggelse ligger belägen på ca 5 över nollplanet (RH2000).

GRUNDKARTA INNEHÅLLSFÖRTECKNING

dnr: 2020-5885

GRUNDKARTA över
Domherren 6
Kalmar kommun

UPPGIFTER OM GRUNDKARTAN:
Utdrag ur Kalmar kommuns baskarta,
samt kontroll med nymätning.

Koordinatsystem SWEREF 99 16 30.
Höjdsystem RH 2000.

Samhällsbyggnadskontoret, Kalmar kommun
ansvarar ej för bifogade ledningar.

Upprättad på samhällsbyggnadskontoret,
verksamhet stadsingenjör 2022-08-15.

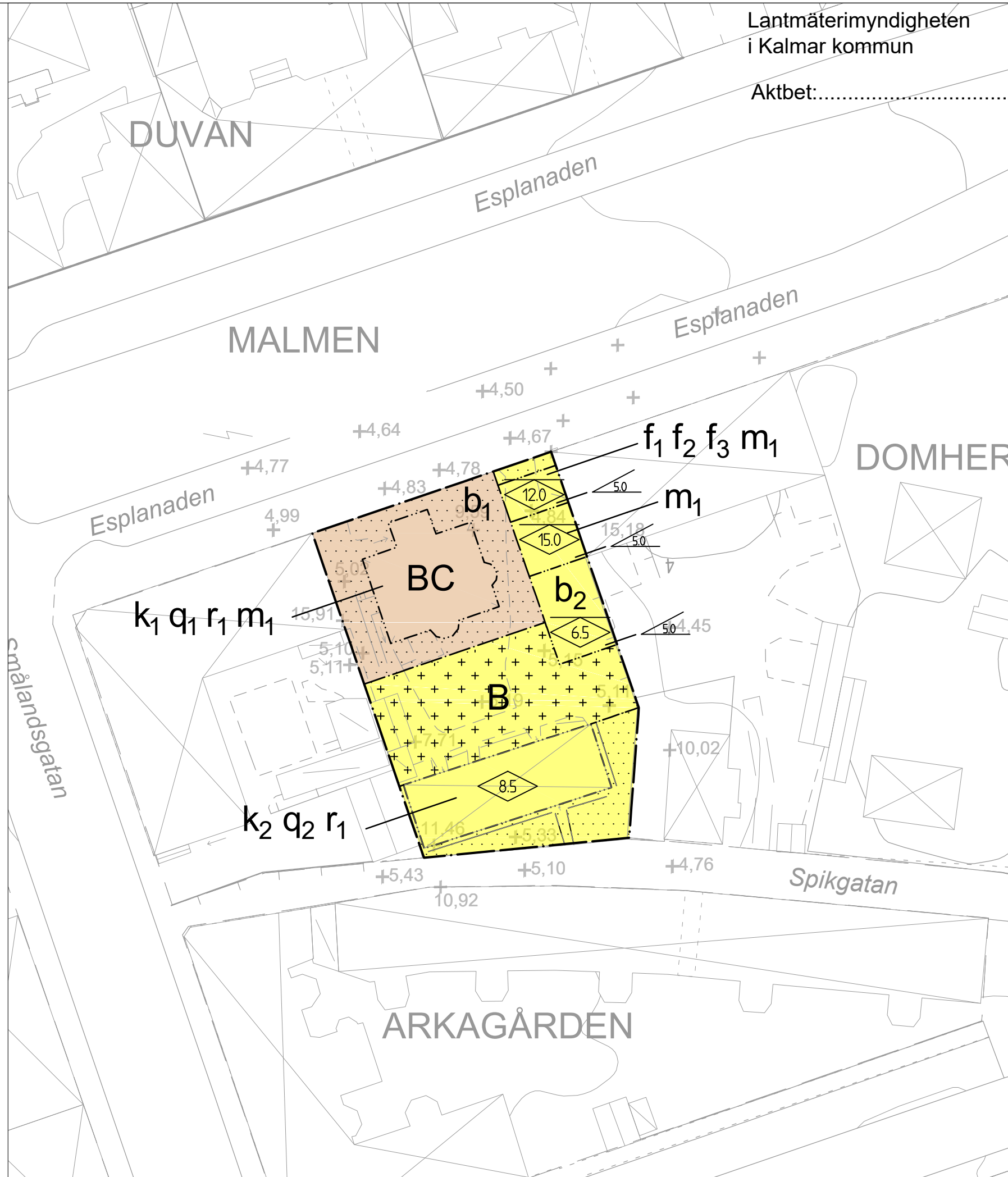
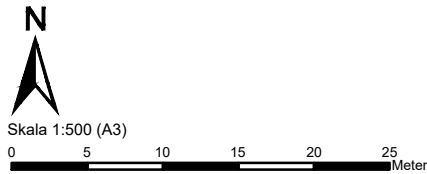
Ronny Liljesson
Kartingenjör

Atsuko Fujikura Carlsson
Kartingenjör

För planområdet gäller lagen om kulturminnen
(SFS 1988:950), vilket betyder att länsstyrelsens
tillstånd krävs för all byggnation och alla
andra markinslag.

Grundkartans beteckningar

- Traktgräns
- Fastighetsgräns
- Rättighetsgräns
- Plangräns
- KVARNHOLMEN**
- 2:6
- lg
- ir
- sv
- Ledningsrätt
- Gemensamhetsanläggning
- Bostadshus, fasadlinjen redovisad
- Bostadshus, takkonturen redovisad
- Uthus, fasadlinjen redovisad
- Uthus, takkonturen redovisad
- Byggnad i allmänhet, fasadlinjen redovisad
- Byggnad i allmänhet, takkonturen redovisad
- Skärmtak
- Transformatorbyggnad
- Elakäp
- Staket
- Stödmur/Kaj
- Höjdkurvor
- Mur
- Slänt
- Vattendrag/dike
- Järnväg
- Kantsten
- Cykelfälgväg
- Välgkant
- Portgång
- Anläggning under mark
- Ägostlagsgräns
- Teleledning
- Eileddning
- Fjärrvärme
- Brygga
- Trappa
- Mark- och gatuhöjder
- Byggnadsdetalj
- Gatunamn
- Tjärhovsgatan**
- Lövträd
- Brunn
- Belysningsstolpe
- Elstolpe/telestolpe
- Miljöstation
- Fast formlämning
- Vatten/Damm/Bassäng
- Formlämning

Lantmäterimyndigheten
i Kalmar kommun

Aktbet:.....

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Bestämmelser utan beteckning gäller inom hela området.

GRÄNSER		Varsamhet	
	Planområdesgräns		k ₁
	Användningsgräns		
	Egenskapsgräns		

ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK

	B	Bostäder. (PBL 4 kap. 5 § 1 st 3 p.)
	C	Centrumverksamhet. (PBL 4 kap. 5 § 1 st 3 p.)

Egenskapsbestämmelser för kvartersmark

Mark och vegetation		Skydd	
	Minst 20% av fastighetsarean ska bestå av genomsläpplig material och får inte härdgöras.		k ₂
	Marken får inte förses med byggnad. (PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.)		
	Marken får endast bebyggas med komplementhus, skärmtak och anläggningar. (PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.)		

Utförande

b ₁	Max 1 in- och utfart får anläggas mot Esplanaden. (PBL 4 kap. 9 §)
b ₂	Byggnad ska anordnas med vegetationsbeklätt tak. (PBL 8 kap. 4 § 1 st 3 p.)

Utformning

Ny bebyggelse skall utföras med hänsyn till områdets kulturhistoriska och arkitektoniska värden. Ny bebyggelse skall anpassas till omgivningens särprägel i materialval och detaljeringsgrad. (PBL 4 kap. 15 § pkt 1)

Ny byggnad ska brytas upp i fasadmaterial, färgsättning eller liknande för att upplevas som två byggnadskroppar. Volym mot Esplanaden som ligger dikt an till brandgavel bör gestaltas enligt en arkitektur som speglar gatans miljö. Volym mot gård bör gestaltas enligt en arkitektur som speglar innergårdarnas miljö. (PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.)

	Högsta tillåtna byggnadshöjd i meter över mark. (PBL 4 kap. 16 § 1 och § 30.)	r ₁	Byggnad får ej rivas. (PBL 4 kap. 16 § 1 st 4 p.)
	Högsta tillåtna nockhöjd i meter över mark. Teknisk anläggning tillåts utöver högsta nockhöjd. (PBL 4 kap. 16 § 1 och § 30.)	Störningskydd	
	Största taklutning i grader. (PBL 4 kap. 16 § 1 och § 30.)	m ₁	I de lägen där ljudnivån överstiger riktlinjer ska minst hälften av bostadsrummen i varje lägenhet orienteras mot ljuddämpad sida om bostaden överstiger 35 kvadrater. (PBL 4 kap. 12 § 1 st 3 p.)

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER
Bygglov gäller för alla exteriöra kulörändringar och materialbyten för befintliga byggnader som är skyddade med q1, q2, k1 och k2 (PBL 4 kap. 15 §)

Genomförandetid
Genomförandetiden är 10 år från den dag planen vinner laga kraft. (PBL 4 kap. 21 §)

Till planen tillhör:			
Planbeskrivning	Undersökning MKB	Kulturhistorisk Värdebeskrivning	Trafikbulerutredning
Illustrationsplan	Fastighetsförteckning	PM Kalmar läns museum	Dagvattenutredning
Detaljplan för Domherren 6 (Esplanaden)			
SAMRÅDSHANDLING			Beslutsdatum Instans
			Antagande
Upprättad: 2022-10-31		Reviderad:	
Laga kraft			
Filippa Eriksson Planarkitekt		Använd lagstiftning PBL (2010:900) jan 2015	
Diarienummer 2020-2248		Använda allmänna råd BFS 2014:5 - DPB 1	

Datum

2022-08-17

Ärendebeteckning

SBK 2020-2248

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Detaljplan för Domherren 6 i Kalmar

Planeringsenheten

Adress: Box 611, 391 26 KALMAR | Besök: Storgatan 35 A

Tel: 0480-45 00 00 | Fax: 0480-45 04 29

E-post: sam.byggnadskontoret@kalmar.se

Kalmar kommun
SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

Innehåll

Plandata	3
Detaljplanens syfte	3
Planerad markanvändning	3
Överensstämmelse med översiktsplan	3
Nuvarande markanvändning	3
Upprättad	3
Sammanfattning	3
Samlad bedömning	3
Att studera vidare / Avgränsning (vid MKB)	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Checklista 1	4
Förordnanden, skydd och tillståndskrav	4
Checklista 2	5
Riksintressen	5
Nationella miljökvalitetsmål	5
Naturvärden	6
Djur- och växtliv	6
Rekreation och rörligt friluftsliv	6
Kulturmiljö	7
Stads- och landskapsbild	7
Transporter och kommunikationer	7
Mark och vatten	7
Klimatförändringar	8
Hushållning och resurser	8
Hälsa och säkerhet	8

Planeringsenheten

Adress: Box 611, 391 26 KALMAR | Besök: Storgatan 35 A
Tel: 0480-45 00 00 | Fax: 0480-45 04 29
E-post: sam.byggnadskontoret@kalmar.se

Kalmar kommun
SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

Plandata

Detaljplanens syfte

Syftet med detaljplanen är att skapa förutsättningar för att kunna förtäta området med bostäder.

Planerad markanvändning

Förtätning med bostadshus på fastigheten

Överensstämmelse med översiktsplan

Ja, centrumområde

Nuvarande markanvändning

Bostäder och verksamhet

Upprättad

2021-02-09 reviderad 2022-08-17

Sammanfattning

Samlad bedömning

Planförslaget skapar förutsättningar för centralt belägna lägenheter i Kalmar genom möjliggörandet av ett flerbostadshus på fastigheten Domherren 6. Planområdet ligger på Malmen som utgör en del av Kalmar stadskärna enligt kommunens översiktsplan. Totalt möjliggör planförslaget 6 tillkommande lägenheter i ett attraktivt innerstadsläge med närhet till service, kultur och kommunikationer.

Vid reglering av den tillkommande bebyggelsen har hänsyn tagits till områdets kulturhistoriska och arkitektoniska värden. För att den tillkommande byggnaden ska tillföra och berika området samtidigt som det tar hänsyn till områdets kulturmiljö föreslås byggnadens position, höjd och till viss del utformning regleras i detaljplan. En konsekvens av planen är dock att gårdsmiljön minskar.

Behovet av parkeringsplatser, bil och cykel för boende samt besökande, kan till viss del anordnas på innergården. Men för att värna om gårdsmiljön föreslås reducerande parkeringsåtgärder samt p-avtal för att tillgodose parkeringsplatser utanför planområdet.

Relevanta miljöaspekter, som buller, dagvattenhantering, skuggpåverkan och utomhusmiljö samt påverkan på kulturmiljö behandlas i planen.

Planen antas inte medföra betydande miljöpåverkan. En miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning enligt Miljöbalkens 6 kapitel behöver därför inte göras.

Bifogad checklista utgör bedömningsgrunder.

Checklista 1

Bedömningsgrunder för miljöpåverkan som alltid ska antas vara betydande. Miljöbedömning och beskrivning ska därför göras enligt miljöbalken.

Påverkan	Nej	Ja	Kommentar
Förordnanden, skydd och tillståndskrav			
MILJÖFARLIG VERKSAMHET OCH HÄLSOSKYDD			
Medger planen/ändringen miljöfarlig verksamhet som kräver tillstånd enligt 9 kap MB. (Gäller även tillstånd att inrätta enskilda avlopp om det finns betydande risk för olägenhet för människors hälsa och för miljön.)	X		
MKB FÖR VERKSAMHETER OCH ÅTGÄRDER			
Omfattar planen/ändringen verksamheter eller åtgärder som nämns i 3 § eller bilaga 3 Fo (1998:905) om MKB.	X		
VATTENVERKSAMHET			
Medger planen/ändringen verksamheter eller åtgärder som kräver tillstånd för vattenverksamhet eller markavvattning enligt 11 kap miljöbalken?	X		
SKYDD AV OMRÅDEN			
Medger planen/ändringen verksamheter eller åtgärder som kräver tillstånd eller dispens enligt 7 kap 28 a (Natura 2000) i miljöbalken?	X		
MILJÖKVALITETSNORMER			
Riskerar planen/ändringen att bidra till att en miljö kvalitetsnorm; Utomhusluft (2010:477), Vatten (2001:554, 2004:660, 2010:1341), Omgivningsbuller (2004:675) överskrids i eller utanför planområdet?	X		

Det måste på förhand prövas om verksamheterna och åtgärderna som planen medger har möjlighet att få tillstånd från tillståndsgivande myndighet. Risker är annars att genomförandet av planen inte kan komma till stånd på grund av att aktuella tillstånd inte kan medges.

Kommunen har dock alltid möjligheten att göra ett avsteg om det uppenbart kan motiveras med stöd av kriterierna i bilagorna 2 och 4 i MKB-förordningen. Denna möjlighet skall dock nyttjas ytterst restriktivt.

Planeringsenheten

Adress: Box 611, 391 26 KALMAR | Besök: Storgatan 35 A
Tel: 0480-45 00 00 | Fax: 0480-45 04 29
E-post: sam.byggnadskontoret@kalmar.se

Kalmar kommun
SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

Checklista 2

Bedömningsgrunder för att avgöra möjlig miljöpåverkan samt om påverkan kan antas vara betydande (BM).

Påverkan	Nej	Ja	BM	Kommentar
Riksintressen				
Påverkar plananenriksintresse för:				
natura 2000	X			
kulturmiljövård				
naturvård	X			
friluftsliv	X			
jord- och skogsbruk	X			
flyg	X			
järnväg	X			
väg	X			
hamn och sjöfart	X			
yrkesfiske	X			
energianläggning (vindkraft)	X			
försvarsmakten	X			
Stora mark- och vatten områden som är obetydligt påverkade	X			
Särskilda bestämmelser för fritidsbebyggelse enligt MB 4 kap. 4§	X			
Nationella miljö kvalitetsmål				
Påverkar planen mål för:				
begränsad klimatpåverkan	X			
frisk luft	X			
bara naturlig försurning	X			
giftfri miljö	X			
skyddande ozonskikt	X			
säker strålmiljö	X			
ingen övergödning Levande sjöar och vattendrag	X			

Planeringsenheten

Adress: Box 611, 391 26 KALMAR | Besök: Storgatan 35 A
Tel: 0480-45 00 00 | Fax: 0480-45 04 29
E-post: sam.byggnadskontoret@kalmar.se

Kalmar kommun
SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

Påverkan	Nej	Ja	BM	Kommentar
grundvatten av god kvalitet	X			
myllrande våtmarker	X			
levande skogar	X			
ett rikt odlingslandskap	X			
god bebyggd miljö	X			
ett rikt växt- och djurliv.	X			
Naturvärden				
Påverkar planen:				
naturreservat	X			
strandskydd	X			
länsstyrelsens (Natur i östra Småland) eller kommunens naturvårdsprogram	X			
nyckelbiotop- eller sumpskogsinventering	X			
kommunens grönstrukturplan	X			
ängs- och betesmarksinventering	X			
värdefulla naturområden.	X			
Djur- och växtliv				
Påverkar planen:				
djur- och växtskyddsområden	X			
rödlistade, fridlysta eller sällsynta arter	X			
skyddsvärda träd	X			
möjlighet för rörelse mellan områden av flora och fauna samt flyttfågelsträck.	X			
Rekreation och rörligt friluftsliv				
Påverkar planen:				
det rörliga friluftslivet	X			
motionsspår/promenadstråk	X			
lekmöjligheter	X			
park eller annan rekreationsanläggning.	X			

Planeringsenheten

Adress: Box 611, 391 26 KALMAR | Besök: Storgatan 35 A
Tel: 0480-45 00 00 | Fax: 0480-45 04 29
E-post: sam.byggnadskontoret@kalmar.se

Kalmar kommun
SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

Påverkan	Nej	Ja	BM	Kommentar
Kulturmiljö				
Påverkar planen:				
kulturresevat	X			
fornminne	X			
industriarv	X			
skyddsvärt kulturlandskap/plats	X			
äldre vägar	X			
byggnadsminne	X			
värdefulla byggnadsmiljöer.		X		Beskrivs i kulturmiljöutredning
Stads- och landskapsbild				
Påverkar planen:				
betydelsefulla utsikter eller siktlinjer	X			
områdets skala och struktur.		X		Bebyggelsen är ett infill i den byggda miljön, en konsekvens är att gårdsmiljön minskar. Nybyggnationen ligger inom områdets höjdskala och är i linje med läkarvillans placering gentemot Esplanaden.
Transporter och kommunikationer				
Påverkar planen:				
motorburen trafik	X			
kollektivtrafik	X			
gång- och cykeltrafikanter		X		In-/utfart flyttas som korsar gc-väg
barriäreffekt	X			
parkeringsmöjligheter		X		Kan bli aktuellt med reducerande åtgärder samt p-avtal för att tillgodose parkeringsplatser utanför planområdet.
transportsystem.	X			
Mark och vatten				
Påverkar planen:				
andelen hårdgjord markyta		X		Förtätning i gårdsmiljö
massbalans	X			
dricksvattentäkt	X			
grundvatten	X			

Planeringsenheten

Adress: Box 611, 391 26 KALMAR | Besök: Storgatan 35 A
Tel: 0480-45 00 00 | Fax: 0480-45 04 29
E-post: sam.byggnadskontoret@kalmar.se

Kalmar kommun
SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

Påverkan	Nej	Ja	BM	Kommentar
dagvatten.		X		Mer hårdgjord yta
Klimatförändringar				
Medför planen:				
högre klimatrelaterad risk	X			
försämrad möjlighet att hantera höga skyfall		X		
försämrad möjlighet att hantera höjd havsnivå	X			
risk för ras, skred eller erosion	X			
ökning av växthusgaser	X			
negativ påverkan på biologisk mångfald	X			
försämrad livsmedelsproduktion.	X			
Hushållning och resurser				
Medför planen:				
att brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk (MB 3:4)	X			
att brukningsvärd skogsmark tas i anspråk	X			
behov av ny samhällsservice (t ex skola)	X			
behov av ineffektiva transporter.	X			
Hälsa och säkerhet				
Medför planen risker för:				
förorening i mark	X			
explosion	X			
transport av farligt gods	X			
utsläpp av hälso-/miljöfarliga ämnen	X			
elektromagnetiska fält	X			
radon	X			
att sårbara system eller ett strategiskt mål för terrorangrepp skapas	X			
nya ljussken som kan vara bländande	X			
strålning	X			

Planeringsenheten

Adress: Box 611, 391 26 KALMAR | Besök: Storgatan 35 A
Tel: 0480-45 00 00 | Fax: 0480-45 04 29
E-post: sam.byggnadskontoret@kalmar.se

Kalmar kommun
SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

Datum
2022-08-17

Ärendebeteckning
SBK 2020-2248

Påverkan	Nej	Ja	BM	Kommentar
störande vibrationer	X			
obehaglig lukt	X			
allergener (ex djurhållning)	X			
trafiksäkerhet	X			
buller.		X		Beskrivs i bullerutredning

Planeringsenheten

Adress: Box 611, 391 26 KALMAR | Besök: Storgatan 35 A
Tel: 0480-45 00 00 | Fax: 0480-45 04 29
E-post: sam.byggnadskontoret@kalmar.se

Kalmar kommun
SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

TRAFIKBULLERUTREDNING

KV. DOMHERREN, DOMHERREN 21

2021-03-10

TRAFIKBULLERUTREDNING

Kv. Domherren, Domherren 21

KUND

Atrio Arkitekter Kalmar AB

KONSULT

WSP Environmental Sverige

Box 503
WSP Sverige AB
391 25 Kalmar
Besök: Arenavägen 7
Tel: +46 10-722 50 00
wsp.com

KONTAKTPERSONER

WSP Akustik

Namn: Jonas Löfhede
Telefon: 010 – 722 51 05
E-post: jonas.lofhede@wsp.com

Atrio Arkitekter i Kalmar AB

Namn: Kajsa During
Telefon: 073 – 947 77 07
E-post: kajsa.during@atrio.se

UPPDRAGSNAMN
Domherren 21 Trafikbuller

UPPDRAGSNUMMER
10316185

FÖRFATTARE
Annika Larsson

DATUM
2021-03-10

ÄNDRINGSDATUM

Granskad av
Nina Aguilera

Godkänd av
Jonas Löfhede

SAMMANFATTNING

WSP Akustik har på uppdrag av Atrio Arkitekter Kalmar AB utfört en trafikbullerutredning i samband med upprättandet av ny detaljplan inom Kv. Domherren, Kalmar. Detaljplanen ska medge byggnation av ny bostadsbyggnad. Förutsättningarna för planerad bostadsbebyggelse avseende buller från vägtrafik har utretts och resultatet presenteras i denna rapport.

Beräkningar har gjorts med trafikflöden för ett nuläge år 2021 samt för prognosår 2040. Trafik på Esplanaden har inkluderats i beräkningarna.

Beräkningarna visar att för scenario med trafikflöden för prognosår 2040 överskrider riktvärde för ekvivalent ljudnivå vid fasad, 60 dBA, vid de två nedersta våningsplanen mot Esplanaden. Bostad på plan 2 bör utformas så att minst hälften av bostadsrummen är vända mot fasad där 55 dBA ekvivalent ljudnivå inte överskrider vid fasad samt 70 dBA maximal ljudnivå inte överskrider nattetid vid fasad.

Om uteplats ska anordnas bör en gemensam sådan placeras söder om byggnaden där riktvärden för ljudnivå vid uteplats kan innehållas.

INNEHÅLL

1	INLEDNING	5
1.1	SYFTE	5
1.2	FÖRUTSÄTTNINGAR OCH AVGRÄNSNINGAR	5
2	NYCKELBEGREPP	7
2.1	BULLER	7
2.2	RIKTVÄRDE	7
2.3	LJUDNIVÅ OCH DECIBEL	7
2.4	EKVIVALENT OCH MAXIMAL LJUDNIVÅ	7
2.5	FREKVENNS OCH A-VÄGNING	8
2.6	FRIFÄLTSVÄRDE VID FASAD	8
2.7	UTEPLATS	8
3	BEDÖMNINGSGRUNDER	9
4	UNDERLAG	9
4.1	VÄGTRAFIK	9
4.2	KART- OCH TERRÄNGMATERIAL	9
5	BERÄKNINGAR	10
6	RESULTAT	10
6.1	KOMMENTARER	10
7	SLUTSATSER	10

Bilaga 1 – Ekvivalent ljudnivå

Bilaga 2 – Maximal ljudnivå

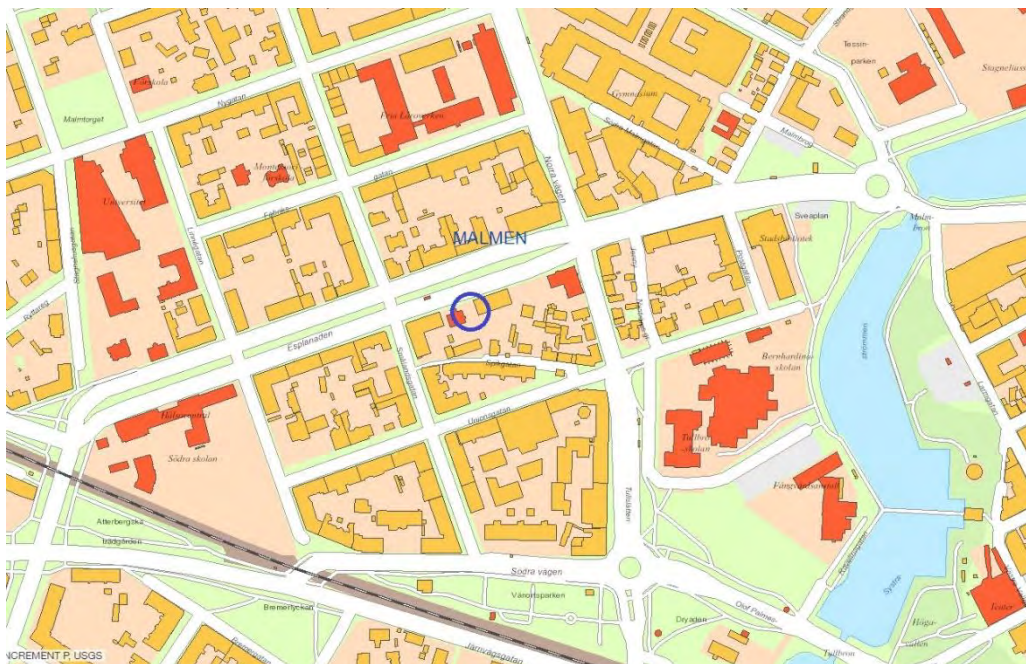
Bilaga 3 – Ekvivalent ljudnivå fasader, nuläge år 2021

Bilaga 4 – Ekvivalent ljudnivå fasader, prognosår 2040

Bilaga 5 – Maximal ljudnivå fasader

1 INLEDNING

WSP Akustik har på uppdrag av Atrio Arkitekter Kalmar AB utfört en trafikbullerutredning i samband med upprättandet av ny detaljplan inom Kv. Domherren i Kalmar. Detaljplanen ska medge byggnation av ny bostadsbyggnad. I samband med detaljplaneprocessen utreds förutsättningarna för planerad bostadsbebyggelse med avseende på buller från vägtrafik. Området är utsatt för buller främst från Esplanaden. Det aktuella området visas i Figur 1 nedan.

Figur 1. Kartbild över Kalmar, aktuellt område markerat i blått. (kalmar.maps.arcgis.com)

1.1 SYFTE

Utredningens syfte är att visa hur området påverkas av buller från vägtrafik i samband med upprättandet av ny detaljplan.

1.2 FÖRUTSÄTTNINGAR OCH AVGRÄNSNINGAR

Beräkningar har gjorts med trafikflöden för två scenarion:

- Scenario A med trafikflöden enligt år 2021
- Scenario B med trafikflöden enligt år 2040

Trafik på Esplanaden har inkluderats i beräkningarna. För övriga gator saknar trafikflöden varför dessa inte har beaktats i beräkningarna.

Figur 2 nedan visar den nya byggnadens placering. Byggnaden är tänkt att uppföras i fem våningar. I entréplan planeras inga bostäder. På våning 2–4 planeras en lägenhet per våningsplan. Femte våningen är något indragen från Esplanaden och utgör ett entresolplan till lägenheten under. Figur 3 visar ett skissförslag, slutgiltig utformning av byggnaden är dock inte klar.

Figur 2. Placering av ny bostadsbyggnad. (Mats Dahlström arkitektkontor)

Figur 3. Skissförslag över ny bostadsbyggnad. (Mats Dahlström arkitektkontor)

2 NYCKELBEGREPP

I detta kapitel förklaras olika begrepp och definitioner avseende ljud och annat som används i nedanstående utredning.

2.1 BULLER

Definitionen av buller, oönskat ljud, beror på typen av ljud, person, plats, situation och varaktighet. Den Europeiska miljöbyråns definition av buller är ”hörbart ljud som skapar störning och/eller påverkar hälsan negativt”¹.

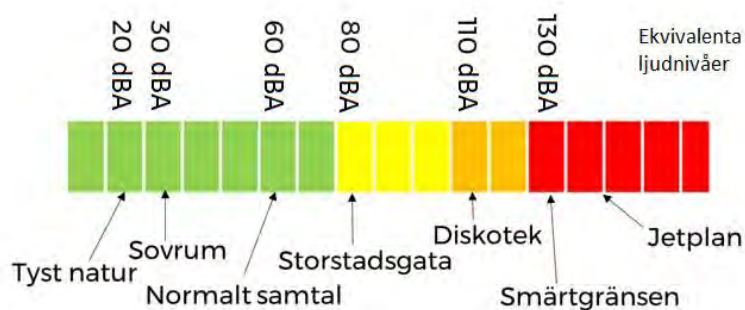
2.2 RIKTVÄRDE

Begreppet riktvärde är det värde som bedömts rimligt att eftersträva generellt eller i ett enskilt ärende. Detta skiljer sig från begreppet *gränsvärde*, vilket innebär att åtgärder måste tas för att klara gällande gränsvärde.

Ett riktvärde är ett styrinstrument som inte är rättsligt bindande. Med den samordning av plan- och bygglagen och Miljöbalken som trädde ikraft 2015-01-01 blir däremot angivna ljudnivåer i detaljplan styrande för tillsyn.

2.3 LJUDNIVÅ OCH DECIBEL

Ljudnivån beskriver hur starkt ett ljud uppfattas och anges i enheten decibel (dB). Skalan är logaritmisk där hörseltröskeln vid 0 dB motsvarar det lägsta ljud en människa kan uppfatta och smärtröskeln vid ca 130 dB motsvarar den ljudnivå då vi upplever fysisk smärta, enligt Figur 4.

Figur 4. Exempel på typiska ljudnivåer.

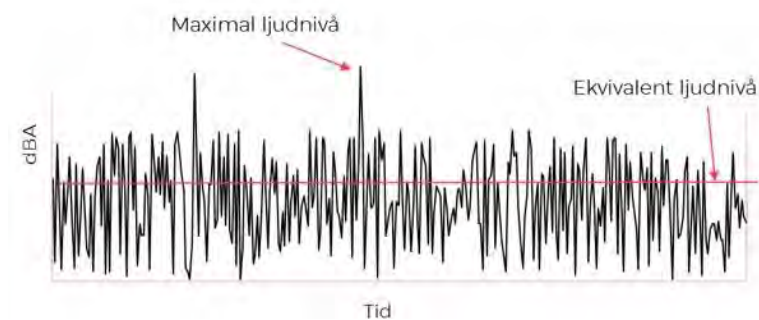
En ökning med 3 dB motsvarar en fördubbling av ljudenergin medan den subjektivt upplevda förändringen beror på ljudkällans karaktär.

2.4 EKVIVALENT OCH MAXIMAL LJUDNIVÅ

Den ekvivalenta ljudnivån är ett medelvärde över en bestämd tidsperiod.

Den högsta momentana ljudnivån som uppstår under en viss tidsperiod eller under en bullerhändelse kallas för maximal ljudnivå. Illustration av ekvivalent och maximal ljudnivå visas i Figur 5.

¹ European Environment Agency (2010) *Good practice guide on noise exposure and potential health effects*, EEA Technical rapport nr 11/2010.

Figur 5. Illustration av ekvivalent och maximal ljudnivå under en bestämd tidsperiod.

2.5 FREKVENNS OCH A-VÄGNING

Ljudtrycket varierar kring ett jämviktsläge, oftast det normala lufttrycket. Antalet svängningar kring jämviktsläget per sekund, frekvensen, anges med enheten Hertz (Hz). Människan kan uppfatta ljud inom frekvensområdet 20 Hz - 20 kHz, där tonhöjden ökar med frekvensen. Den totala ljudnivån innehåller bidrag från alla frekvenser, men eftersom örat har varierande känslighet vid olika frekvenser korrigeras ofta den totala ljudnivån efter örats känslighet med en så kallad vägning. Den vanligaste vägningen, A-vägning, redovisas ofta genom att den ekvivalenta ljudnivån anges i dBA.

2.6 FRIFÄLTSVÄRDE VID FASAD

Med frifältsvärde avses en ljudnivå som inte är påverkad av reflexer i den egna fasaden. Denna ljudnivå kallas även frifältskorrigerad ljudnivå och innebär beräknad eller uppmätt ljudnivå, inklusive alla relevanta reflexer, men sedan reducerad med 6 dB.

2.7 UTEPLATS

Med uteplats² avses, gemensamt eller privat, iordningställt område eller yta såsom altan, terrass, balkong eller liknande som ligger i anslutning till bostaden.

² Naturvårdsverket (2018) *Riktvärden för buller från väg- och spårtrafik vid befintliga bostäder*. ÄNR NV-08465-15. Naturvårdsverket: Stockholm.

3 BEDÖMNINGSGRUNDER

För nybyggnation av bostäder gäller *Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader*, med ändring SFS 2017:359. Riktvärdena i förordningen ska tillämpas i detaljplaneärenden, i ärenden om bygglov och i ärenden om förhandsbesked påbörjade från och med 2 januari 2015. Nedan följer en sammanfattning av riktvärdena:

- 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad och
- 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan anordnas i anslutning till bostad

För en bostad om högst 35 kvadratmeter gäller i stället att 65 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnadens fasad inte bör överskridas.

Om riktvärdet för ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad ändå överskrids bör minst hälften av bostadsrummen i en bostad vara vända mot en sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå inte överskrids vid fasad och minst hälften av bostadsrummen vara vända mot en sida där 70 dBA maximal ljudnivå inte överskrids nattetid vid fasad.

Om 70 dBA maximal ljudnivå på uteplats ändå överskrids får den göra det högst fem gånger per timme under perioden kl. 06-22 och då med högst 10 dB.

4 UNDERLAG

Underlag som använts i utredningen redovisas nedan.

- Kartmaterial inköpt från Metria, 2021-02-01
- Illustration av föreslagen nybyggnation från Kajsa During, Atrio Arkitekter, 2021-01-28
- Uppgifter om trafikflöden och hastighetsbegränsning, Kajsa During, Atrio Arkitekter, 2021-01-28

4.1 VÄGTRAFIK

Trafikunderlag till båda utredningsalternativen, scenario A och B, har tillhandahållits av Atrio Arkitekter. Trafikdata för vägarna som inkluderas i beräkningarna presenteras i Tabell 1. Uppgift om dygnsfördelning har inte funnits tillgänglig.

Tabell 1. Trafikinformation för vägtrafik.

Väg	ÅDT 2021 (antal fordon)	ÅDT 2040 (antal fordon)	Andel tung trafik (%)	Hastighet (km/h)
Esplanaden, riktning österut	2900	3500	6,1	30
Esplanaden, riktning västerut	3200	3900	5,2	30

4.2 KART- OCH TERRÄNGMATERIAL

Digitalt höjdsatta kartunderlag och fastighetskarta bygger på digitalt kartmaterial från Metria.

Illustration över planerad bebyggelse med angivna antal våningar har tillhandahållits via Atrio Arkitekter AB från Mats Dahlström arkitektkontor.

5 BERÄKNINGAR

Beräkningarna av buller har utförts med hjälp av beräkningsprogrammet SoundPLAN version 8.2. I beräkningsprogrammet skapas en tredimensionell modell som inkluderar terräng, byggnader och spår. Beräkningarna tar hänsyn till hur terräng och byggnader påverkar ljudets utbredning och reflektioner inkluderades. I beräkningarna behandlas marken som hård eller mjuk beroende på angiven marktyp i kartunderlaget.

Beräkningarna för buller från vägtrafik är utförda enligt Naturvårdsverkets rapport *Vägtrafikbuller – nordisk beräkningsmodell, reviderad 1996*³. Enligt beräkningsmodellen för vägtrafikbuller är giltigheten för beräkningsmodellen begränsad till avstånd upp till 300 m från vägen vid neutrala eller måttliga medvindsförhållanden (0-3 m/s). Beräkningsmodellen utgår från konstant flödande trafik utan inbromsande eller accelererande trafik vid korsning eller busshållplats samt en torr vägbanan och dubbfria däck. Beräkningsmodellen har en noggrannhet på ca 3 dB på över 50 meters avstånd och 5 dB på över 200 meters avstånd från källan i ett medvindsförhållande. Beräkningar av maximal ljudnivå har baserats på en 95-percentil för vägarna i samtliga scenarier.

Ljudnivåer visas i form av färgfält och är beräknade inklusive samtliga reflexer. Ljudnivåer vid fasad är beräknade som frifältsvärden, alltså utan reflex i den egna fasaden.

Vid samtliga beräkningar har tredje ordningens reflektioner använts. Mottagarhöjd vid bostadshus har satts till 2 meter för första våningsplanet och 3 meter för övriga våningsplan. Beräkningar i markplan har gjorts 1,5 meter över mark med upplösningen 5x5 meter.

6 RESULTAT

Resultatet av beräkningarna visas i bilaga 1–5.

6.1 KOMMENTARER

För scenario A visar beräkningarna att riktvärdet för ekvivalent ljudnivå vid fasad, 60 dBA, innehålls vid samtliga fasader. För scenario B överskrider riktvärdet för ekvivalent ljudnivå vid fasad för de nedersta två våningsplanen mot Esplanaden. Bostadslägenhet på plan 2 måste därför planeras med minst hälften av bostadsrummen vända mot söder där riktvärdena vid fasad, 55 dBA ekvivalent ljudnivå och 70 dBA maximal ljudnivå, innehålls. På övriga våningsplan kan bostäder planeras fritt.

Maximal ljudnivå vid fasad är beräknad till som högst 83 dBA, mot Esplanaden.

Om balkonger planeras mot norr eller väster överskrider riktvärden för ljudnivå på uteplats. En gemensam uteplats bör kunna anordnas söder om byggnader där riktvärden kan innehållas. Balkonger kan då utgöra komplement till den gemensamma uteplatsen.

7 SLUTSATSER

Enligt beräkningarna finns möjlighet att planera bostäder inom den aktuella fastigheten förutsatt att lägenhet på våning 2 kan utformas med hälften av rummen vända mot söder.

Om uteplats ska anordnas bör en gemensam sådan placeras söder om byggnaden där riktvärden för ljudnivå vid uteplats kan innehållas.

³ Naturvårdsverket (1996) *Vägtrafikbuller - Nordisk beräkningsmodell, reviderad 1996*. Rapport 4653. Naturvårdsverkets förlag: Stockholm.

VI ÄR WSP

WSP är ett av världens ledande analys- och teknikkonsultföretag. Vi verkar på våra lokala marknader med stöd av global expertis. Som tekniska experter och strategiska rådgivare har vi tillgång till ingenjörer, tekniker, naturvetare, planerare, utredare och miljöspecialister liksom professionella projektörer, konstruktörer och projektledare. Vi erbjuder hållbara lösningar inom Hus & Industri, Transport & Infrastruktur och Miljö & Energi. Med drygt 48 000 medarbetare på 550 kontor i 40 länder medverkar vi till en hållbar samhällsutveckling. I Sverige har vi omkring 4 200 medarbetare. wsp.com

WSP Sverige AB

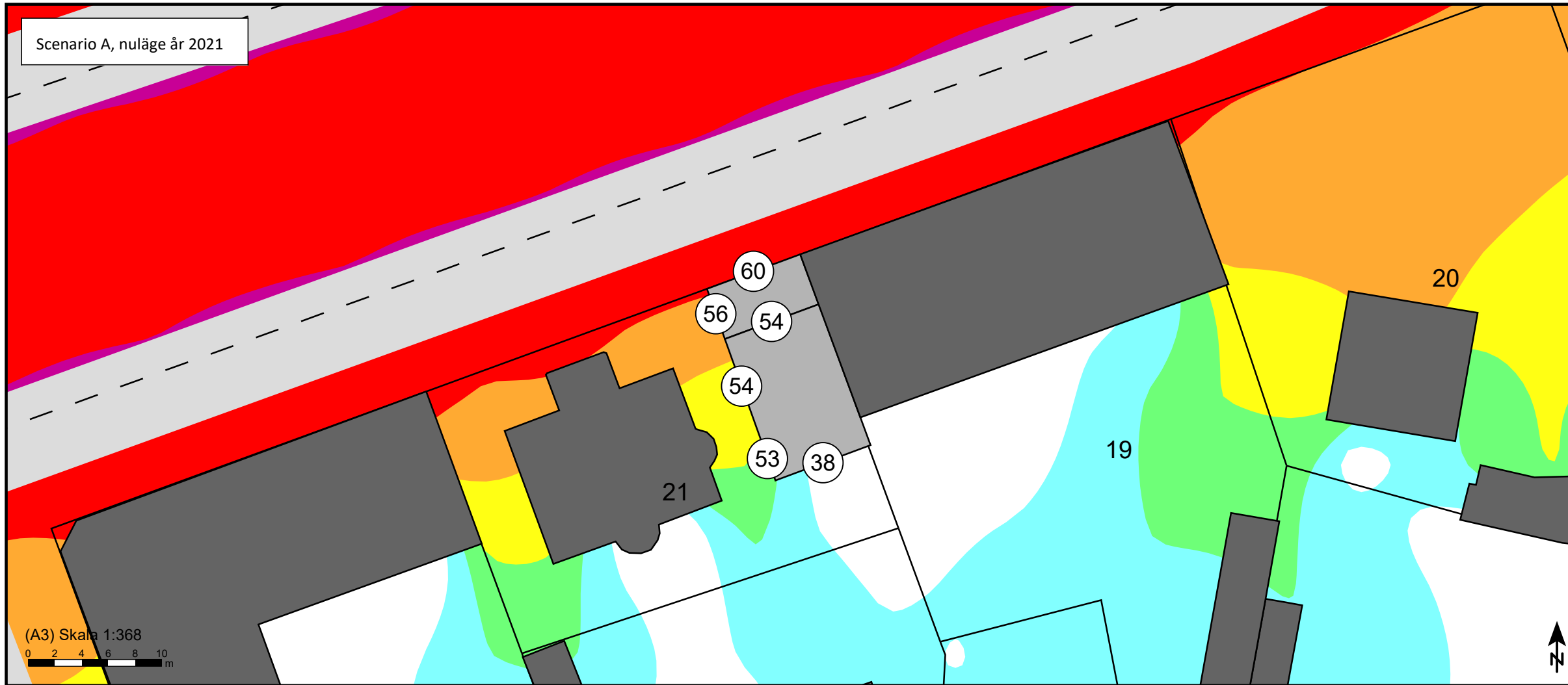
121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

T: +46 10-722 50 00
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

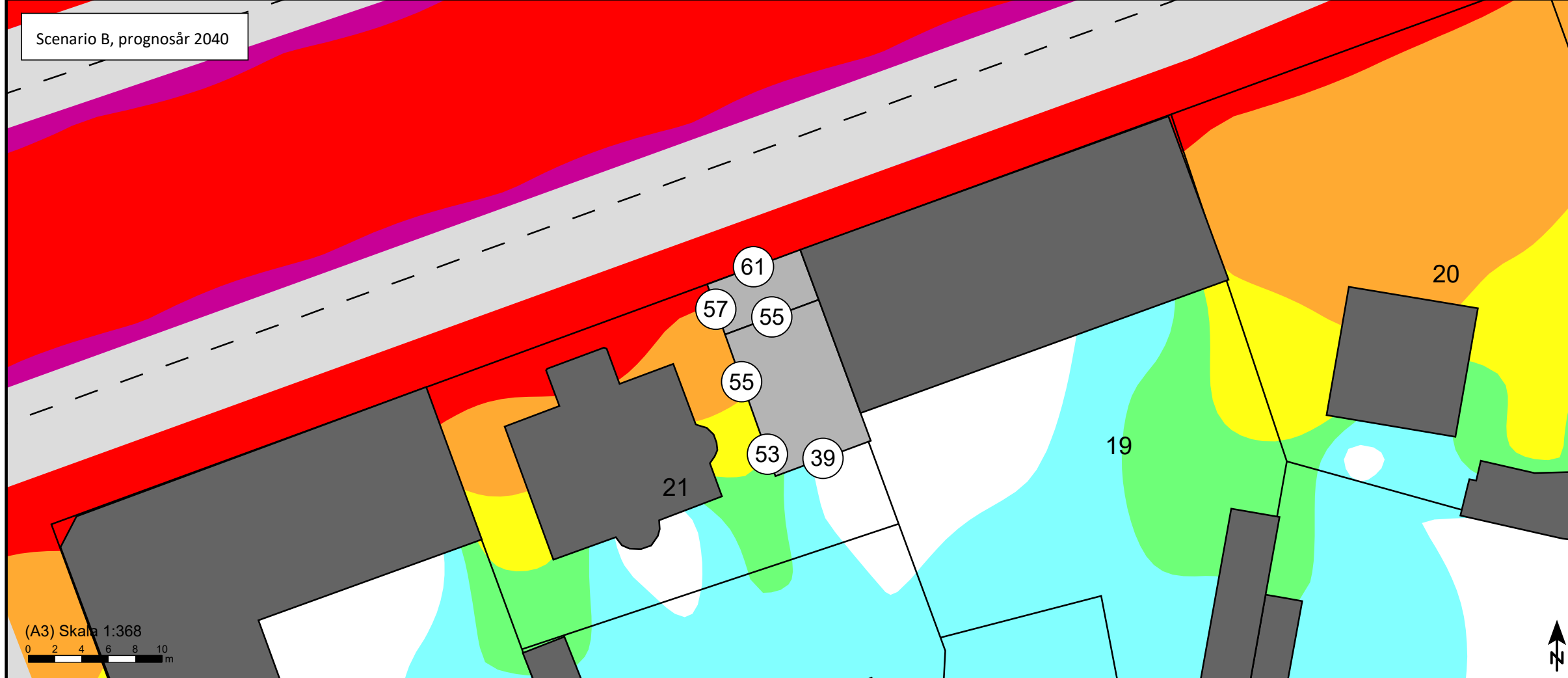

Scenario A, nuläge år 2021

(A3) Skala 1:368
0 2 4 6 8 10 m

Scenario B, prognosår 2040

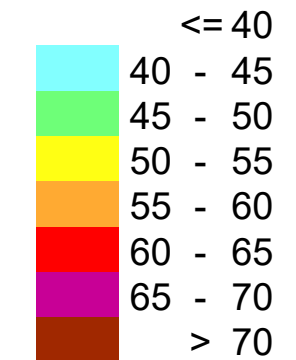
(A3) Skala 1:368
0 2 4 6 8 10 m

WSP Akustik
Box 503
SE-391 25 Kalmar
Tel +46 10 7225000

Atrio Arkitekter Kalmar AB
Kv Domherren 21

Ekvivalent ljudnivå
dBA ref. 20 µPa

Teckenförklaring

- Planerad bebyggelse
- Befintlig bebyggelse
- Väg
- Ekvivalent ljudnivå vid fasad

Bilaga 01 Ekvivalent ljudnivå

Beräkning av ljudnivå från vägtrafik i
Kv. Domherren, Kalmar.

Trafikmängder enligt år 2021 resp. 2040.

Färgfält visar ekvivalent ljudnivå 1,5 m ovan
mark. Redovisade frifältsvärden vid fasad
avser högsta ljudnivå på ett visst
våningsplan. Övriga våningsplan kan ha en
annan, men inte högre, ljudnivå än den som
redovisas.

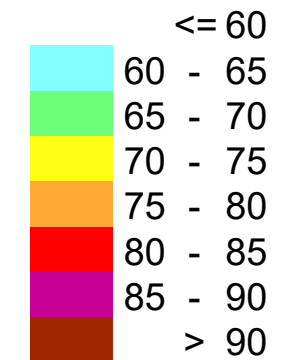
Uppdragsnr	10316185	Uppdragsledare	Jonas Löfhede
Handläggare	Annika Larsson	Granskad	Nina Aguilera
Ort och datum	Kalmar 2021-03-10		

WSP Akustik
Box 503
SE-391 25 Kalmar
Tel +46 10 7225000

Atrio Arkitekter Kalmar AB
Kv Domherren 21

Maximal ljudnivå (95:e percentilen)
dBA ref. 20 µPa

Teckenförklaring

- Planerad bebyggelse
- Befintlig bebyggelse
- Väg
- Maximal ljudnivå vid fasad

Bilaga 02 Maximal ljudnivå

Beräkning av ljudnivå från vägtrafik i
Kv. Domherren, Kalmar.

Trafikmängder enligt år 2040. Samma
resultat erhålls med trafikmängd enligt
år 2021.

Färgfält visar maximal ljudnivå 1,5 m ovan
mark. Redovisade frifältsvärden vid fasad
avser högsta ljudnivå på ett visst
våningsplan. Övriga våningsplan kan ha en
annan, men inte högre, ljudnivå än den som
redovisas.

Uppdragsnr 10316185 Uppdragsledare Jonas Löfhede

Handläggare Annika Larsson Granskad Nina Aguilera

Ort och datum Kalmar 2021-03-10

(A3) Skala 1:300

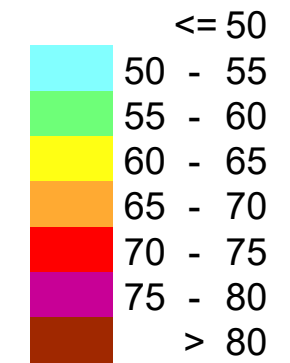

WSP Akustik
 Box 503
 SE-391 25 Kalmar
 Tel +46 10 7225000

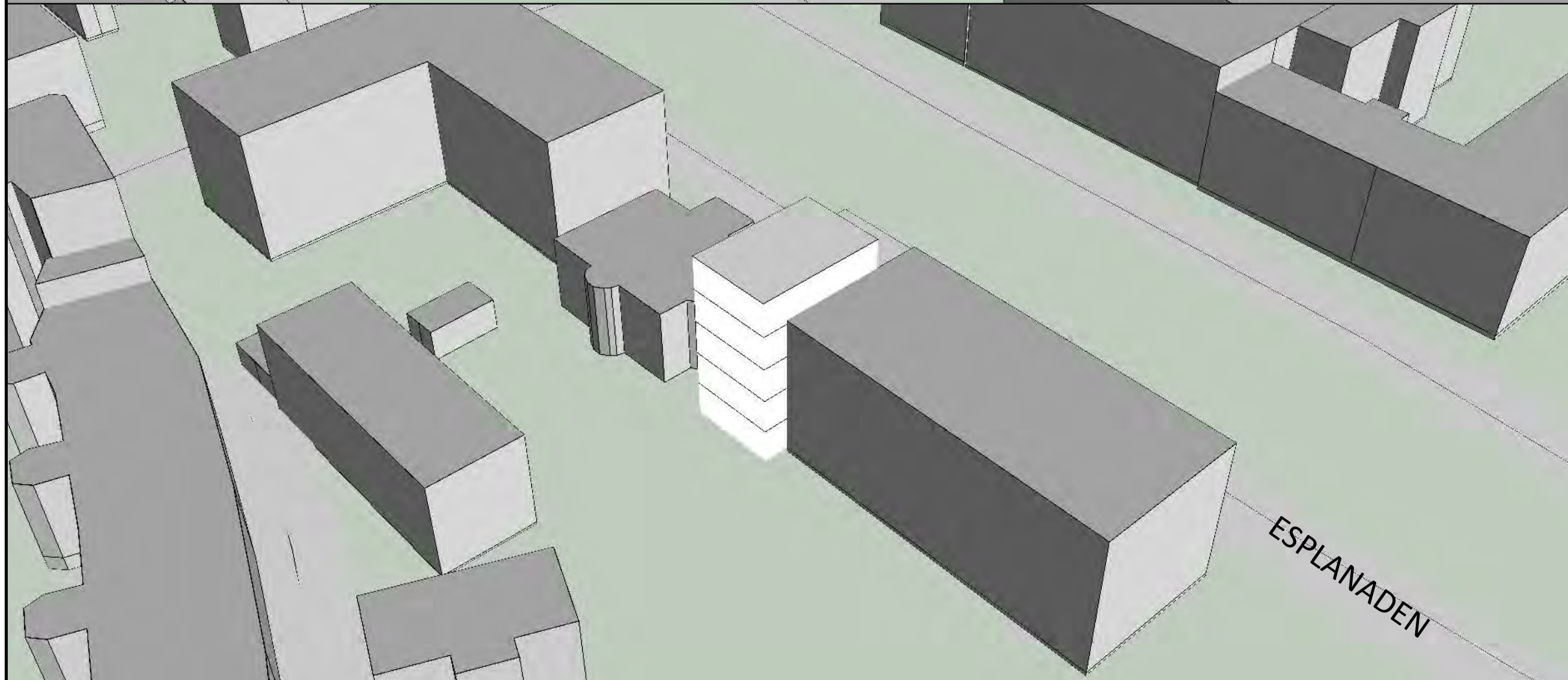
Atrio Arkitekter Kalmar AB
Kv Domherren 21

Ekvivalent ljudnivå
 dBA ref. 20 µPa

Teckenförklaring

- Planerad bebyggelse
- Befintlig bebyggelse
- Väg

Bilaga 03
Ekvivalent ljudnivå
Scenario A, år 2021

Beräkning av ljudnivå från vägtrafik i
 Kv. Domherren, Kalmar.

Trafikmängder enligt år 2021.

Färgade fasader visar ekvivalent ljudnivå
 vid fasad.

Uppdragsnr	10316185	Uppdragsledare	Jonas Löfhede
Handläggare	Annika Larsson	Granskad	Nina Aguilera
Ort och datum	Kalmar 2021-03-10		

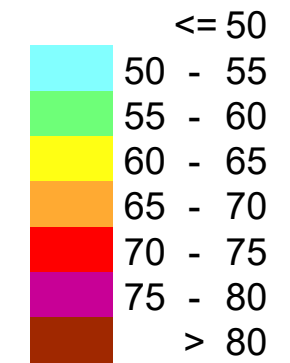

WSP Akustik
 Box 503
 SE-391 25 Kalmar
 Tel +46 10 7225000

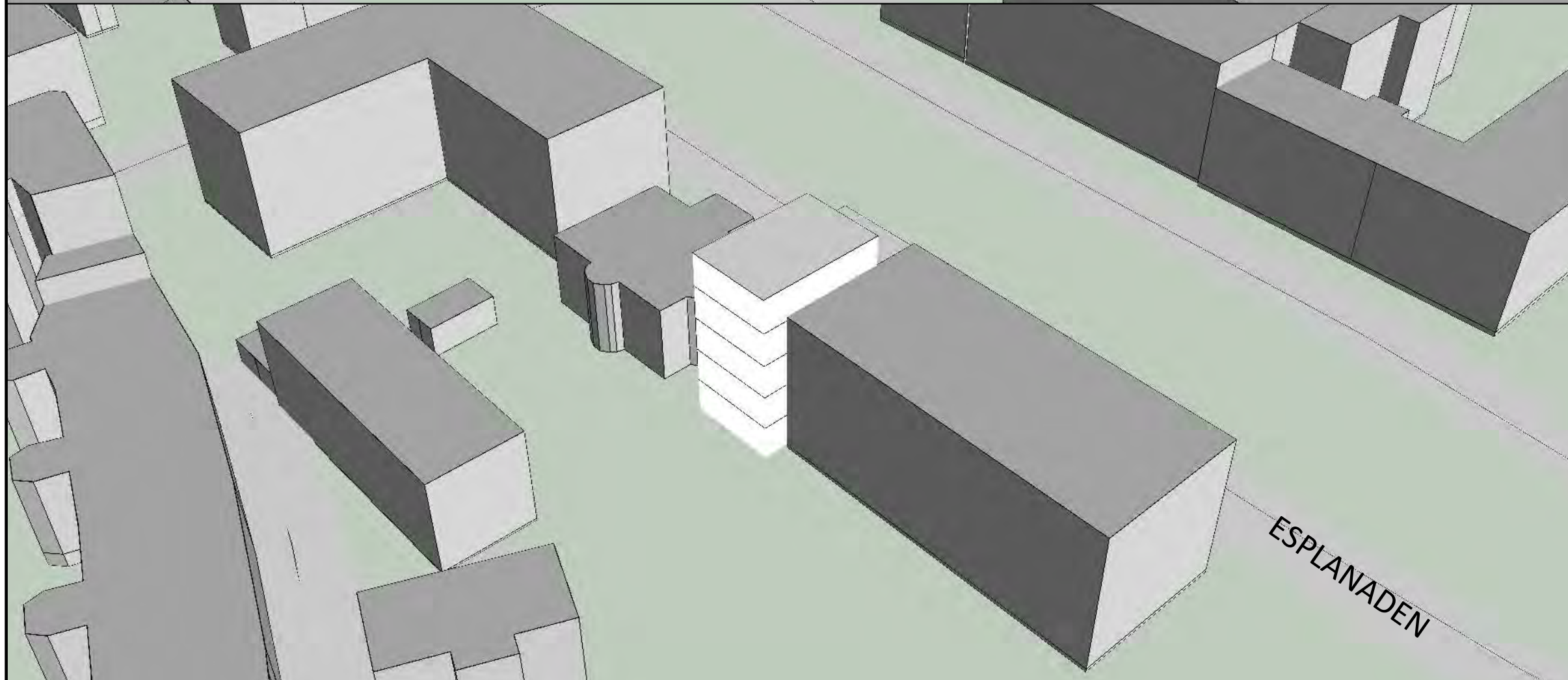
Atrio Arkitekter Kalmar AB
Kv Domherren 21

Ekvivalent ljudnivå
 dBA ref. 20 µPa

Teckenförklaring

- Planerad bebyggelse
- Befintlig bebyggelse
- Väg

Bilaga 04
Ekvivalent ljudnivå
Scenario B, år 2040

Beräkning av ljudnivå från vägtrafik i
 Kv. Domherren, Kalmar.

Trafikmängder enligt prognosår 2040.

Färgade fasader visar ekvivalent ljudnivå
 vid fasad.

Uppdragsnr	10316185	Uppdragsledare	Jonas Löfhede
Handläggare	Annika Larsson	Granskad	Nina Aguilera
Ort och datum	Kalmar 2021-03-10		

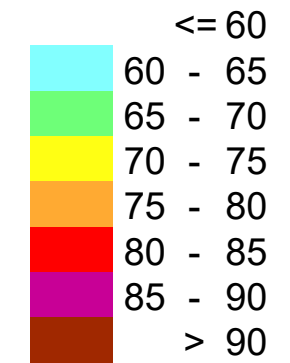

WSP Akustik
 Box 503
 SE-391 25 Kalmar
 Tel +46 10 7225000

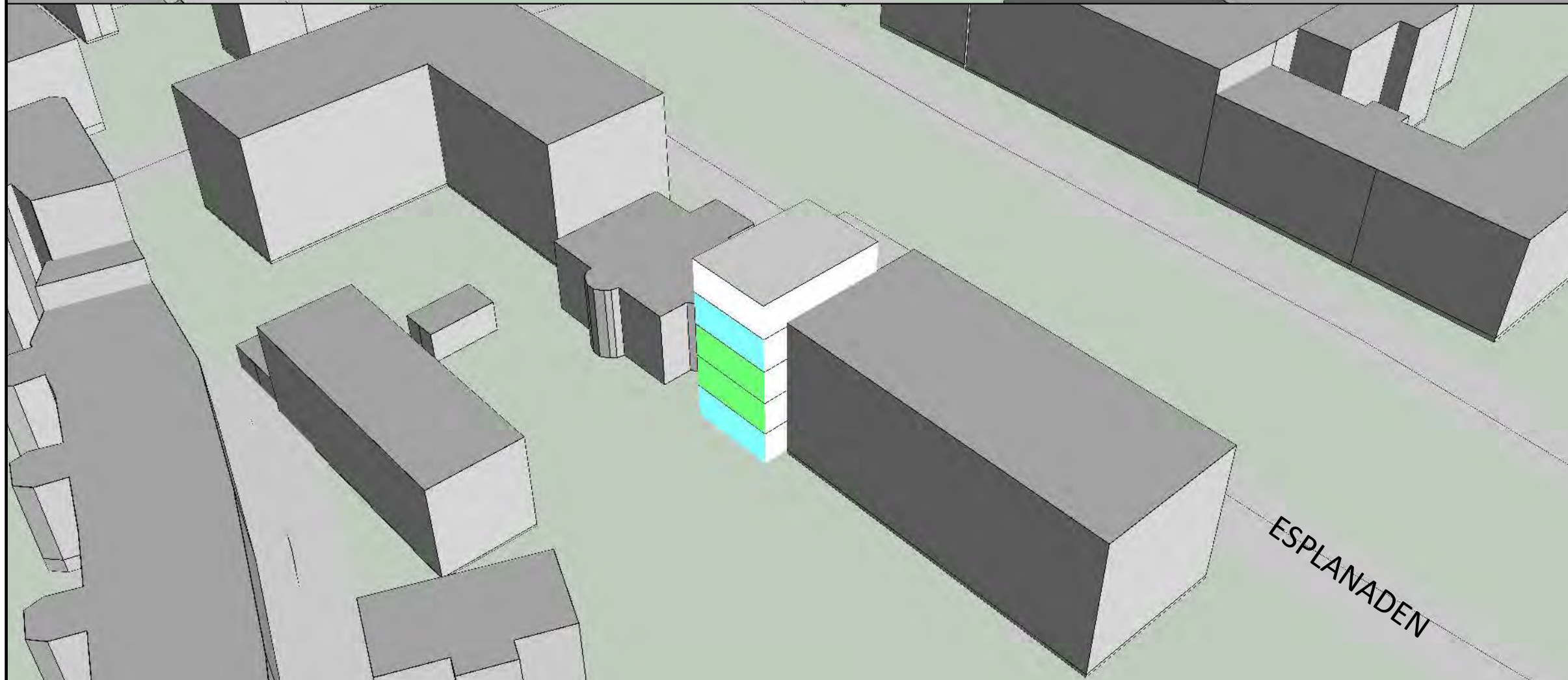
Atrio Arkitekter Kalmar AB
Kv Domherren 21

Maximal ljudnivå (95:e percentilen)
 dBA ref. 20 µPa

Teckenförklaring

- Planerad bebyggelse
- Befintlig bebyggelse
- Väg

Bilaga 05
Maximal ljudnivå

Beräkning av ljudnivå från vägtrafik i
 Kv. Domherren, Kalmar.

Trafikmängder enligt år 2040. Samma
 resultat erhålls med trafikmängd enligt år 2021.

Färgade fasader visar maximal ljudnivå
 vid fasad.

Uppdragsnr	10316185	Uppdragsledare	Jonas Löfhede
Handläggare	Annika Larsson	Granskad	Nina Aguilera
Ort och datum	Kalmar 2021-03-10		

**DAGVATTENUTREDNING KV DOMHERREN
21 OCH 24 KALMAR KOMMUN.**

Innehåll

Inledning.....	3
Områdesbeskrivning.....	3
Planerad förändring.....	3
Recipient för dagvattenavledningen	3
Dagvattenavledning	3
Höjdsättning innegård.....	4
Slutsats	4

Inledning

Syftet med denna utredning är att beskriva de förändringar som en ändrad byggnation på Domherren 21 och 24 skulle medföra för dagvattenhanteringen.

Områdesbeskrivning

Området ligger i de centrala delarna av Kalmar tätort, inom stadsdelen Malmen. Båda fastigheterna är bebyggda. De gränsar mot gator och omkringliggande centrumbebyggelser. Marknivån inom aktuellt utredningsområde är cirka 5 m över havet. Nuvarande stuprör är markanslutna. Området ingår i det kommunala verksamhetsområdet för VA. I områdets norra del finns en kommunal servispunkt för dagvatten.

Planerad förändring

Möjlighet till byggnation av en bostadsdel mot öster samt anordning av parkeringsplatser på innegården.

Recipient för dagvattenavledningen

Området ingår i det kommunala verksamhetsområdet för VA. Dagvattnet från denna del av planområdet avleds via kommunala dagvattenledningar till Systraströmmen, som ingår i är S n Kalmarsund vattenförekomst.

Dagvattenavledning

För dagvattenavledningen gäller att man ska försöka begränsa miljöpåverkan. Därför ska bästa möjliga teknik användas.

Byggnadsmaterial för den nya byggnaden bör vara miljövänligt.

Det bör eftersträvas att stuprörutkastare utmed den nya södra husfasaden ansluts till växtbäddar. Detta gör att utflödet fördröjs men även att det sker en naturlig rening genom fysikaliska, kemiska, biologiska och microbiologiska processer, se exempel nedan. Om så inte är möjligt bör avledningen direktavledas mot den kommunala dagvattenservispunkten.

På innegården planeras det för parkeringsplatser. Avledning av dagvatten från dessa ytor bör ske via en filterbrunn som ansluts till det kommunala dagvattensystemet. Brunnen ska ha möjlighet att samla upp olja och att reducera metalljoner.

Höjdsättning innegård.

Höjdsättning bör utformas så att risken för inestängt vatten som dels kan orsaka skada på byggnader och dels försvårad tillgänglighet, undviks vid kraftigt regn. Där det är möjligt bör grönytor ges en fördröjande avrinningstakt via höjdsättningen.

Slutsats

Området är beläget inom en tät centrumbebyggelse. Genom att nyttja vattenutkastare via växtbäddar och genom att låta avrinningen från parkeringsytan ske via en filterbrunn, bedöms att påverkan på recipienten inte ökar.

Kalmar 2021-01-29

Anders Elm

Atrio arkitekter
Södra Vallgatan 19
392 31 Kalmar

KULTURHISTORISK VÄRDEBESKRIVNING, DOMHERREN 6, KALMAR

UPPDRAGET

Atrio Arkitekter i Kalmar arbetar med framtagandet av en detaljplan för fastigheten Domherren 6 i Kalmar. I samband med detta arbete har BYGGKULT fått i uppdrag att ta fram en enklare kulturhistorisk värdebeskrivning för fastigheten Domherren 6. Handläggande bebyggelseantikvarie i uppdraget var Emmy Lindblom. Arbetet har granskats av bebyggelseantikvarie Katja Meissner (certifierad sakkunnig avseende kulturvärden).

HISTORIK

KVARTERET DOMHERREN

Kvarteret Domherren ligger i sydöstra delen av stadsdelen Malmen, på fastlandet väster om Kvarnholmen. Då rutnätsplanen började anläggas på Kvarnholmen vid mitten av 1600-talet fick stadens borgare välja ut sina tomter i den nya staden och de människor som vid den tiden redan bodde på Kvarnholmen, framförallt fiskare- och båtsmansfamiljer, fick lov att flytta på sig. De blev hänvisade till östra Malmen och stadsdelen har sedan dess succesivt utvidgats. Området hade fram till dess till största del bestått av odlingslotter och åkerlyckor tillhörande stadens borgare. Kvarnar och annan enklare bebyggelse fanns också sedan tidigare.

Kvarteret Domherren tillhör ett av Malmens äldsta bebyggda kvarter. På 1600-talet fanns här enstaka enkel bostadsbebyggelse, några mjölnargårdar och inhägnade åkrar. Kalmars första kyrka, en medeltida rundkyrka, tros ha legat delvis inom de nuvarande fastigheterna Domherren 20 och Domherren 25. Kyrkan revs på 1500-talet. Inom och i anslutning till kvarteret finns några av Kalmars äldsta vägsträckningar. Spikgatan, som idag avgränsar kvarteret mot söder, finns redovisad på en karta från 1650-talet och användes då som en väg till åkrar och kvarnar och dess läge kan sammanfalla med den yttre gränsen för det fria skottfält som omgav Gamla stadens befästningar.

Spikgatan är idag en gågata och utgör skiljelinjen mellan kvarteret Domherren och kvarteret Arkagården. Nuvarande kvarteret Arkagården ingick fram till 1980-talet i kvarteret Domherren och Spikgatan löpte då tvärs igenom kvarteret. Kyrkogårdsgatan, som lades igen på 1930-talet, anslöt från Spikgatan och löpte norrut genom kvarteret längs den västra sidan av den dåvarande muren till Sa Gertrudes kyrkogård som var i bruk fram till slutet av 1800-talet.

Idag kan Kyrkogårdsgatans infart från Spikgatan bara skönjas tack vare den äldre bebyggelsens placering och tomtgränser. Norra vägen som angränsar till kvarteret i öster är Kalmars äldsta infartsväg och fanns innan den gamla staden flyttades till Kvarnholmen. Dess nuvarande raka sträckning härrör från Öhnells stadsplan från 1877, liksom Esplanaden som avgränsar kvarteret i norr. Kvarteret Domherrens nuvarande ytterkonturer är således tillkomna i enlighet med Öhnells stadsplan. Planen rutade in ett vidsträckt område men kom främst att genomföras på och präglade stadsdelen Malmen.

Idag består kvarteret av en mycket varierad bebyggelse med både fristående villor och flerbostadshus från olika tidsperioder. Byggnaderna används till största del som bostäder men här finns även tandläkarmottagningar och skola. Kvarterets äldsta hus är i grunden från före 1721. Flera av husen är uppförda under mitten och slutet av 1800-talet, ett par på 1910-talet. Längs Esplanaden finns flerbostadshus från första halvan av 1900-talet. Under 2010-talet har kvarteret förtätats med flerbostadshus i den östra delen.

FASTIGHETEN DOMHERREN 6

Fastigheten är belägen i västra delen av kvarteret Domherren och avgränsas mot norr av Esplanaden och mot söder av Spikgatan. På fastigheten finns idag tre byggnader uppförda vid olika tidpunkter. Så sent som efter 2020 gjordes en sammanslagning av de tidigare två fastigheterna Domherren 21 och Domherren 24 till nuvarande Domherren 6. Indelandet av den aktuella fastigheten i två fastigheter är dock sentida och ursprungligen har området utgjort en fastighet som haft beteckningen Domherren 4.

På fastighetens södra halva, tidigare Domherren 24, finns ett flerbostadshus uppfört omkring 1880-1890. Flerbostadshuset tillsammans med någon tidigare uthusbebyggelse är troligen den första bebyggelsen som uppfördes på fastigheten. Byggnaden nåddes då via Spikgatan och Kyrkogårdsgatan vilka båda angränsade till fastigheten i söder respektive öster. Flerbostadshuset är ett långsträckt tvåvåningshus med nio fönsteraxlar mot Spikgatan. Huset har enkla ljusgula putsade fasader och sadeltak med lertegeläckning. Äldre entrépardörrar finns ett par mot Spikgatan och två mot gårdssidan. Huset har vitmålade sidohängda träfönster med sexdelad spröjsning. 2003 har byggnadens vindsvåning byggts till och om och huset försetts med plåtinklädda takkupor.

1909 uppfördes en finare villa på fastighetens norra del, tidigare Domherren 21. Villan ritades av dåvarande stadsarkitekt J. Fred Olson som ett enfamiljshus i två plan med bl a egna rum till barnen, föräldrarna samt en jungfrukammare. Villan gavs en tidstypisk jugendstil med nationalromantiska drag och hade en asymmetrisk plan med burspråk och utskjutande entréparti samt separat köksingång för tjänstefolk. Villan har idag vita slätputsade fasader, äldre vitmålade fönster med småspröjsade övre lufter. Taket är ett valmat mansardtak täckt med trekupigt lertegel. Mot norr och söder finns frontespiser med smårutiga fönster med olika form, varva den mot Esplanaden har spetsigt sadeltak och den mot gården har mjukt bruten form. Mot samtliga håll finns plåtinklädda takkupor med småspröjsade fönster. 1936 gör J. Fred Olsson ombyggnadsritningar till villan som dock i första hand omfattar interiören, men även entrén ändras vid detta

tillfälle då frontespisen byggs ut något i markplan och entrén flyttas till dess västra sida. 1981 sker ytterligare en interiör ombyggnad då huset byggs om till tandläkarmottagning och då ändras även köksingången något och tillgänglighetsanpassas med en yttre ramp.

1928 uppfördes ett garage på gården mellan de båda husen, med diagonalt brädklädd tvådelad port på kortsidan mot infarten från Esplanaden. Även garaget ritades av J. Fred Olson och har putsad fasad och flackt plåttak. 1981 byggdes garaget om till sophus och en enkeldörr togs upp på långsidan mot öster. Den ursprungliga porten som är synlig från Esplanaden behölls dock.

Domherren 6 år 1906. Karta: Kalmar kommunarkiv

Domherren 6 år 1918. Karta: Kalmar kommunarkiv

Domherren 6 år 2022. Karta: Lantmäteriet

VÄRDEBESKRIVNING

Fastigheten Domherren 6 har en blandad äldre bebyggelse som till stora delar är välbevarad. Flerbostadshuset mot Spikgatan från slutet av 1800-talet är sannolikt fastighetens tidigaste bebyggelse. Byggnadstypen, ett tämligen enkelt flerbostadshus med flera mindre lägenheter och bostadsrum från slutet av 1800-talet, var en vanlig byggnadstyp i städerna vid tiden men finns idag sällan bevarad. Byggnaden har ett högt dokumentvärde som visar på stadsdelen Malmens ursprung som arbetarstadsdel och kontrasten till den på fastigheten något senare uppförda jugendvillan är slående. Flerbostadshuset med sin relativt välbevarade exteriör och placering är mycket betydelsefull för gatumiljön mot Spikgatan och för kvarterets blandade karaktär. Till-sammans med den äldre byggnaden på grannfastigheten Domherren 23 markerar flerbostadshuset genom sin placering dessutom infarten till den gamla Kyrkogårdsgatan.

Jugendvillan, som uppfördes ca 25 år senare på fastighetens södra del med huvudfasad mot Esplanaden, är ett uttryck för den exklusiva ”esplanadarkitektur” som i några fall finns exemplifierade längs den pampiga gatan. Villan har i sig ett högt kulturhistoriskt värde genom sin tidstypiska arkitektur och till stora delar välbevarade exteriör, men är också mycket betydelsefull för upplevelsen av kvarteret Domherrens karaktäristiska brokighet. Villans fria läge och öppenheten runt omkring med inslag av trädgård är av stor vikt för upprätthållandet av dessa värden.

Garagebyggnaden på gården mellan de båda bostadshusen har genom sin välbevarade, enkla men tidstypiska arkitektur ett högt kulturhistoriskt värde och är mycket betydelsefull för upplevelsen av gårdsmiljöns sammansatta äldre karaktär. Den här typen av garage från bilismens tidiga skede är även ett viktigt tidsdokument över hur bilen succesivt kom att påverka bebyggelsen i staden. Det markerar också villans högre status och förstärker, liksom de öppna ytorna mellan husen, dess villakaraktär bland de övriga flerbostadshusen.

Sammantaget kan sägas att fastigheten Domherren 6 är ett mycket tydligt exempel på stadsdelen Malmens bebyggelseutveckling. För kvarteret Domherren är byggnaderna på fastigheten Domherren 6 omistliga för det långsiktiga bevarandet av dess sporadiskt framvuxna äldre karaktär. Även byggnaderna på angränsande fastigheter har höga kulturhistoriska värden varför fastigheten och byggnaderna ingår i ett område med i allmänhet höga eller särskilt höga kulturhistoriska värden. Byggnaderna, bortsett garaget, är sedan tidigare utpekade som bevarandevärd bebyggelse i 1986 års kartläggning. **Både flerbostadshuset och villan på Domherren 6 är uppförda före 1920 år bebyggelseexpansion och till sin karaktär välbevarade. Båda byggnader uppfyller förutsättningar för särskilt värdefull bebyggelse som avses i Plan- och bygglagens 8 kap 13§ - Förvanskningförbud. Även garagebyggnaden har höga kulturhistoriska värden både som enskild byggnad och i sitt sammanhang. Varsamhetskraven i Plan- och bygglagens 8 kap 17§ bör därför särskilt beaktas.**

Fastighetens samlade värdeskapande element

- De tre enskilda byggnaderna liksom dess placering på fastigheten i förhållande till varandra. Det är idag tydligt att fastighetens byggnader är uppförda i skilda sammanhang. Genom detta bidrar fastigheten med höga miljöskapande värden till kvarterets brokiga och sporadiskt framvuxna karaktär.
- Byggnadernas fristående placeringar. Upplevelsen av jugendvillans kulturhistoriska värde är helt avhängig ett fritt läge där dess villakaraktär är tydligt avläsbar. Mellan flerbostadshuset och byggnaden i öster på grannfastigheten Domherren 23 löpte den gamla Kyrkogårdsgatan vars infart från Spikgatan fortfarande är avläsbar tack vare byggnadernas placeringar.
- Innergårdens grönytor som förtydligar jugendvillans villakaraktär.
- Byggnadernas material. Trots byggnadernas olika tillkomsttid och arkitektur är de materialmässigt samstämmiga, också i förhållande till fastighetens angränsande bebyggelse. Putsfasader, sidohängda träfönster och gatuhusens taktäckning av rött lertegel bidrar till byggnadernas och fastighetens miljöskapande egenskaper och kvarterets och inte minst Esplanadens äldre karaktär.
- Byggnadernas form och volym. Byggnadernas begränsade skala och takform mot gatan i form av sadeltak eller brutet tak är mycket viktigt för kvarterets karaktär.

Byggnadernas värdeskapande element

Flerbostadshuset mot Spikgatan

- Byggnaden har kontinuitets- och åldersvärde, byggnadshistoriskt, samhällshistoriskt och miljöskapande värde.
- Till byggnadens värdeskapande detaljer hör: byggnadens långsträckta form och volym, dess placering, fasadmaterial av spritputs, de spröjsade sidohängda träfönstren och dess placering, de ursprungliga kattvindsfönstren, entrédörrarna och dess placering och utformning med enkla stentrappor, räcken och små skärmtak, den snedställda källarnedgången samt takets täckning av enkupigt tegel.

Villa mot Esplanaden

- Byggnaden har åldersvärde, arkitektoniskt-, byggnadshistoriskt-, socialhistoriskt- och miljöskapande värde.
- Till byggnadens värdeskapande detaljer hör: byggnadens form och volym, dess fristående placering, dess ursprungliga entrédörr med smidesräcke och skärmtak, äldre sidohängda träfönster och dess utformning, fasadmaterial av puts samt takets tegeltäckning.
- Dekorativa snickeri- och plåtdetaljer så som takfötter och de rundade kupornas plåttäckning

Garaget

- Byggnaden har byggnadshistoriskt, samhällshistoriskt och miljöskapande värde.
- Till byggnadens värdeskapande detaljer hör: fasadgestaltning och fasadmaterial av puts, takmaterial, den ursprungliga garageporten och garagets småskaliga form och volym.

BILDBILAGA

Flerbostadshusets långa fasad mot Spikgatan.
Foto: Byggkult 2022

Byggnaden sedd från grannfastigheten i öster. Foto: Byggkult 2022

Gårdsfasaden mot norr. Foto: Byggkult 2022

Gårdsfasad med källarnedgång. Foto: Byggkult 2022

Villan mot Esplanaden. Foto: Byggkult 2022.

Gårdsfasaden med trädgårdsyta. Foto: Byggkult 2022.

Villan från nordväst med ursprunglig huvudentré respektive köksingång. Foto: Byggkult 2022.

Entrépardörren med tidstypiska detaljer. Foto: Byggkult 2022.

Garagets kortsida med port mot Esplanaden. Foto: Byggkult 2022.

Garaget från gårdssidan med dörr från 1980-talet. Foto: Byggkult 2022.

Fastighetens öppna karaktär är tydlig från Esplanaden. Foto: Byggkult 2022.

Putsade fasder och tegeltäckta tak är karaktärsgivande för kvarteret och fastigheten. Foto: Byggkult 2022.

Del av kvarteret Domherrens blandade bebyggelse sedd från Spikgatan. Foto: Byggkult 2022.

Kvarteret Domherrens öppna, blandade bebyggelse till vänster och kvarteret Arkagårdens mer slutna bebyggelse åt höger. Spikgatan skiljer kvarteren åt. Foto: Byggkult 2022.

Datum: 2020-12-15 Dnr:
Ert Ert

PM ang Kv Domherren 21 och 24, Kalmar stad och kommun

Inledning

Kvarteret Domherren 21 och 24 ligger vid Esplanaden i Kalmar stad. Området är beläget fornlämningsområde inom Raä 93, stadslager, för Kalmar stad och socken. Kulturlagret täcker en yta på ca 1400x1000 m i öst-västlig riktning. I Fornreg står det att bebyggelse har förekommit i området sedan 1650-talet, då staden flyttade från området runt Slottet (Gamla Staden) till Kvarnholmen.

I närområdet till detaljplaneområdet finns rester efter St Gertruds kyrkogård där ett antal arkeologiska undersökningar gjorts i samband med olika ingrepp mellan åren 1923 och 2017. Då har det påträffats ett stort antal begravningar från den tidigare kyrkogården.

Idag är Kvarteret Domherren 21 och 24 bebyggt med ett flerfamiljshus och parkering.

Historik

Stadsdelen Malmen, som idag är en del av Kalmars stadskärna, var under medeltiden ett område strax norr om stadens murar. Landsvägen norr ut gick i den östra kanten av det aktuella området. I området låg även Dominikanordens systerkloster S:t Johannes men var det exakt låg någonstans är inte klagt. Tillhörande systerkonventet fanns också kyrkan S:t Gertrud med tillhörande kyrkogård. Kyrkan var vigd till helgonet Gertrud, beskyddare för vägfarare, fattiga och sjuka. Därför förlades i Kalmar, liksom på många andra platser, hennes kyrkor oftast vid infarterna till städerna. Kyrkogården benämndes också fattigkyrkogården eftersom där begravdes människor som inte kunde betala för en gravplats (Selling 1984:12, 61ff).

S:t Gertruds kyrka i Kalmar är första gången onämnd i ett avlatsbrev år 1444 i samband med invigningen alternativt återinvigningen av kyrkan. Nästa notering finns i Kalmar stads tänkebok från år 1477 där det nämns att kyrkan får ett prästboställe då priorn i klostret Laurentius Nicolai Bagge skänker sitt hem vid Söderportsgatan till S:t Gertrud. Kyrkan revs efter reformationen men tycks ha stått kvar så sent som år 1546 då den omnämns för sista gången. Även efter att kyrkan rivits fortsatte man att användas kyrkogården ända till slutet av 1800-talet, i huvudsak vid epidemier och för de fattiga. Sista begravningen på kyrkogården skall enligt en tidningsartikel skett på 1874 (Barometern 1993).

Arkiv och kartgenomgång

En genomgång av kartor över området Kv Domherren gjordes i Lantmäteriets digitala kartor. De kartor som gick igenom var kartor från 1650–1970. Det kunde då konstateras att på de flesta kartor så är kv Domherren väster om St Gertruds kyrkogård åker och ängsmark. Det enda som finns utmärkt på kartorna mer än kyrkogården är Lilla Kyrkogårdsgatan som gått precis i den västra kanten av kyrkogården, se fig 2. Om vägen påträffats arkeologiskt eller om dess exakta sträckning stämmer med kartmaterialet är dagsläget inte känt.

Postadress	Gatuadress	Telefon	Telefax	Bankgiro	Postgiro	Org. Nr.
Box 104	Skeppsbrogatan 51	0480/45 13 00	0480/45 13 87	435-7232	79 11 00-1	832400-4087
S-391 21 KALMAR	392 31 KALMAR	http://www.kalmarlansmuseum.se				

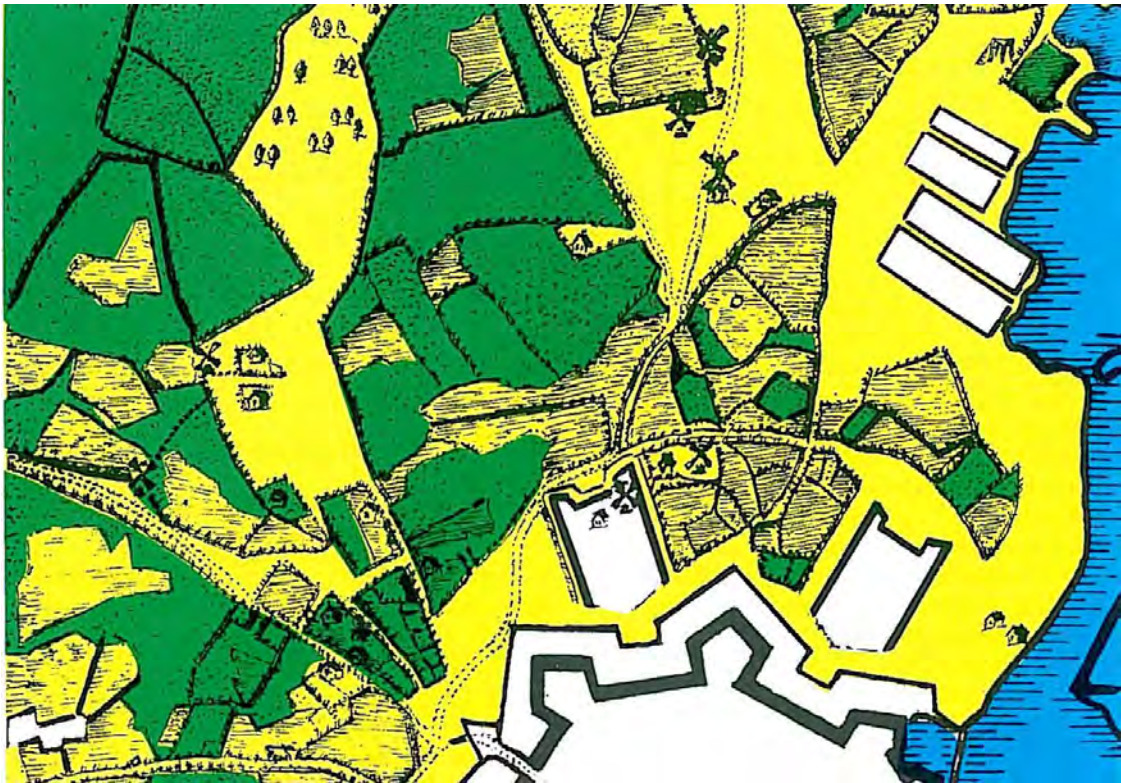

Fig 1. Området runt Kv Domherren på en karta från 1650, Kartan tagen ur Kalmar stads historia. Teckning Dagmar Selling (Collmo 1982).

Den tidigaste bevarade kartan på området Kv Domherren mfl är från 1650. Där kan man se att området som nu ingår i detaljplanen mest består av åker och betes/ängsmark.

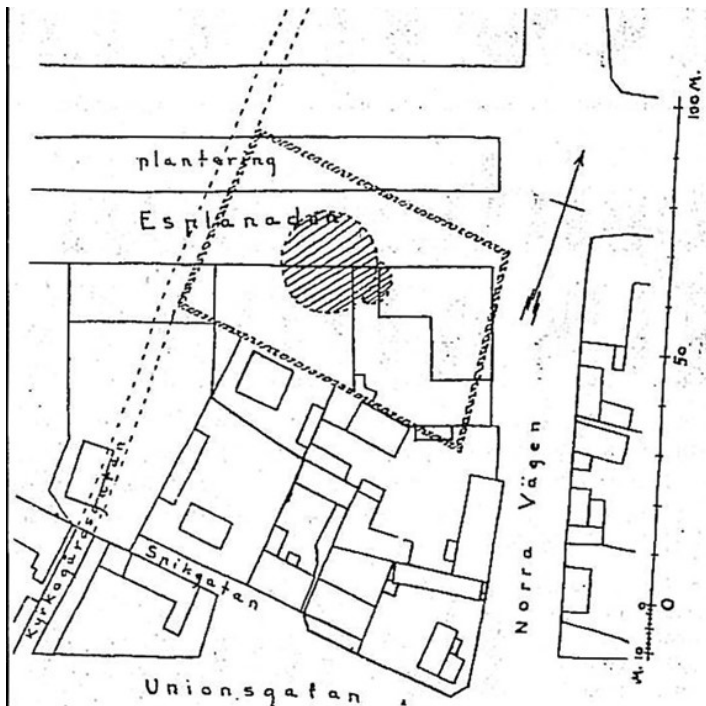

Fig 2 På den här ritningen från Sylvander 1877 ser man sträckningen för Lilla Kyrkogårdsgatan.

Utbredningen av kyrkogården kom att bli lite större än den som Sylvander föreslagit efter det att de arkeologiska undersökningarna som gjorts från 1987 till 2017 sammanställdes, nedan i fig 3 är den utbredningen markerad efter de kunskaper vi har idag.

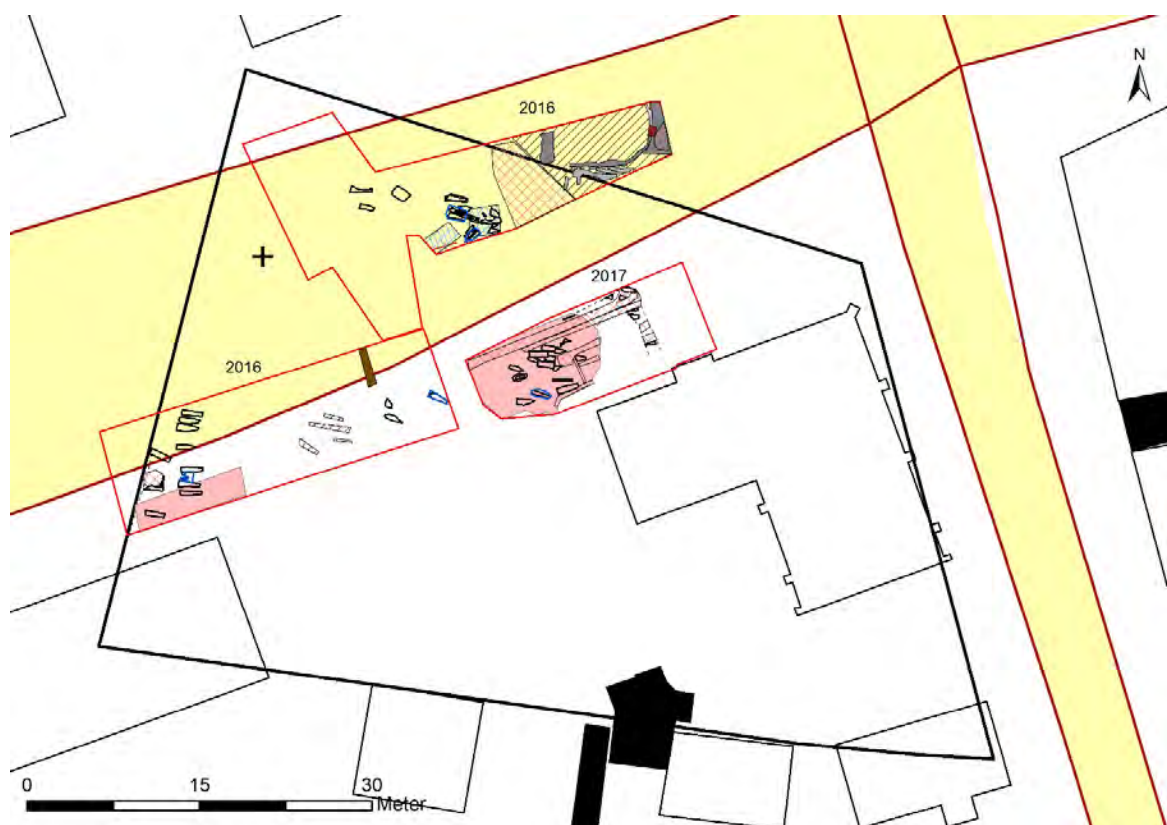

Fig 3. Den svarta linjen visar den tänkta utbredningen av kyrkogården med den kunskap som finns efter undersökningarna fram till 2017. Hyreshuset Domherren 21 i nedre vänstra hörnet.

Sammanfattning

Den yta som nu ingår i det planerade detaljplaneområdet, Domherren 21 och 24, ingår i fornlämning Raä 93 Kalmar socken. I närområdet finns rester efter St Gertruds kyrkogård. Efter genomgång av historiska kartor och i Kalmar läns museums arkivet har inga uppgifter om tidigare byggnader på platsen eller att äldre lämningar har påträffats inom detaljplanerområdet. Det är trots detta inte helt säkert att det inte funnits några äldre lämningar som inte syns i kart- och arkivmaterialet. Delar av marken närmast det befintliga huset på Domherren 21 är sannolikt urschaktad. Hur det är inne på parkeringsytan är svårare att bedöma.

Det kommer krävas att tillstånd för ingrepp i fornlämning, 2 kap 13 § kulturmiljölagen, söks hos Länsstyrelsen i Kalmar län inför markingrepp i området.

Källor

<https://historiskakartor.lantmateriet.se/>

Kalmar läns museums arkiv. Arkivkapsel Sm, Kalmar, Malmen, Kv. Domherren 19–22,24 Sm, Kalmar, Malmen, Kv. Domherren Bildarkiv